

בית הדין למשמעת של חברי הסגל האקדמי
אוניברסיטת תל-אביב

חברי בית-הדין:
פרופ' נינה זלצמן, יו"ר
פרופ' מיגל דויטש, חבר
פרופ' נעימה בראונר, חברה

התובעת: אוניברסיטת תל-אביב

הנתבע: .....

תמצית פסק-הדין

פרופ' נינה זלצמן, יו"ר:

א. רקע כללי

הנתבע הוא חבר הסגל האקדמי באוניברסיטת תל-אביב. בכתב-התביעה¹ שהוגש מטעם האוניברסיטה (להלן: התובעת) לבית-הדין, נטען כי בתקופת כהונתו כראש חוג בפקולטה בה הוא מלמד (להלן: החוג), ביצע הנתבע שתי עבירות משמעת: האחת, הטרדה מינית – עבירה לפי סעיף 3.7. לתקנון המשמעת של האוניברסיטה (להלן: תקנון המשמעת); השנייה, התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה – עבירה לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת.

מסכת העובדות, כפי שנפרסה לפנינו בראיות מטעם התובעת והנתבע, ואשר אותה פירטתי בחוות-דעתי בפסק-הדין, נחלקת לשני חלקים עיקריים:

החלק האחד של העובדות מתייחס למערכת היחסים הזוגית שנקשרה בין הנתבע לבין ש', בעת שהייתה תלמידה בחוג, לאחר תקופת חיזור קצרה שיזם הנתבע בקיץ של שנת הלימודים

---

¹ למען הדיוק, מדובר ב"כתב-תביעה מתוקן", שכן כתב-התביעה המקורי שנערך בזמנו על-ידי התובעת, תוקן בטרם נקבע הרכב המותב של בית-הדין בהליך המשמעת הנוכחי. אף שהוא נושא את הכותרת "כתב-תביעה מתוקן" זה כתב-התביעה המונח לפני בית-הדין, וההסבר בא לשם הבהרה בלבד.

הראשונה של ש' בחוג. מערכת היחסים הזוגית נמשכה כשנה. במשך כל אותה תקופה הנתבע כיהן כראש החוג ו-ש' הייתה תלמידה בחוג. הנתבע אף לא דיווח על כך לרשויות האוניברסיטה, או לממונים עליו, וזאת גם לאחר שכבר היה מודע לקיומה של הוראת נוהל חדשה שיצאה מאת רשויות האוניברסיטה והאוסרת, בין היתר, על קיום יחסים אינטימיים בין ראש/ת חוג ותלמיד/ה בחוג, כל עוד מתקיימים ביניהם יחסי מרות כאמור. לכך אתייחס בפירוט בהמשך.

החלק השני של העובדות מתייחס ספציפית להודעות המייל ששלח הנתבע ל-ש' לאחר שנודע לו על הברור המתנהל בקשר אליו אצל נציבת הקבילות בענייני הטרדה מינית באוניברסיטת תל-אביב (להלן: הנציבה). לכך אתייחס בפירוט בהמשך. אך כאן המקום לציין כי הליך הברור החל לאחר שכבר נותק הקשר הזוגי בין הנתבע ו-ש', ובעקבות דברים ש-ש' ספרה לכמה חברי סגל בפקולטה, בקשר להתנהלותה של מערכת היחסים הזוגית בינה לבין הנתבע, ואף מבטאים את החשש שלה מפניו. עוד חשוב לציין שעד למועד מסוים התקיים שיתוף פעולה מלא של ש' עם הנציבה, הן במסגרת שיחות בעל-פה והן בהתכתבות ביניהן בדוא"ל, וכי, ש' אף שלחה לנציבה הודעות מייל שקבלה מן הנתבע. שיתוף הפעולה נותק ביוזמתה של ש'. לכך אתייחס עוד בהמשך.

ב. ההליך המשמעותי בפני בית-הדין – "ציוני דרך" בבירור ההליך

.....

ג. עבירות המשמעת המיוחסות לנתבע: ניתוח ההוראות

כאמור, התובעת מייחסת לנתבע עבירת משמעת בגין הטרדה מינית לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת, ועבירת משמעת בגין התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי לפי סעיף 3.6 לתקנון הנ"ל. אתייחס לכל אחת מן ההוראות הללו בנפרד.

1. הטרדה מינית – עבירת משמעת לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת

סעיף 3 לתקנון המשמעת קובע כדלקמן:

"3. עבירות משמעת – הגדרתן:
עבירת משמעת הינה כל אחת מהעבירות המפורטות להלן שבוצעה על-ידי איש הסגל האקדמי בזדון, ביוזעין או ברשלנות:

.....
3.7. (5.5.99)

הטרדה מינית או התנכלות כהגדרתן בנוהל למניעת הטרדה מינית באוניברסיטת תל-אביב.
{הוראה 01-015}."

הנוהל למניעת הטרדה מינית באוניברסיטת תל-אביב (להלן: "הנוהל"), מגדיר "הטרדה מינית" כדלקמן:

"הטרדה מינית" כהגדרתה בסעיף 3(א) לחוק למניעת הטרדה מינית, וכהגדרתה בסעיף 7 לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, מצד חבר סגל אקדמי, חבר סגל מינהלי, או תלמיד, כלפי אחד מהם, במסגרת מקום העבודה או הלימודים." (ההדגשה שלי- נ.ז.).

"מסגרת מקום העבודה או הלימודים" על-פי הנוהל האמור מוגדרת כך: "האוניברסיטה; מקום אחר בו מתנהלת פעילות מטעם האוניברסיטה; תוך כדי עבודה או לימודים; **תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או לימודים, בכל מקום שהוא.**" (ההדגשה שלי- נ.ז.).

ו"תלמיד" על-פי הנוהל האמור הוא:

"מי שביום האירוע נמנה עם כל אחד מאלה:
נרשם ללימודים באוניברסיטה ונתקבל על ידה כתלמיד, לרבות בחטיבה לתוכניות מיוחדות.. **מעט הרשמתו וכל עוד הוא רשום כתלמיד, כולל בחופשות לימודים**.....
סיים לימודיו אך טרם קיבל תעודה." (ההדגשה שלי – נ.ז.).

אם כן, על-פי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת והנוהל יש להוכיח תחילה שהנתבע ביצע עבירה של "הטרדה מינית" כהגדרתה בסעיף 3(א) לחוק למניעת הטרדה מינית (להלן: "החוק"). החוק מבחין בין הצעות חוזרות בעלות אופי מיני המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות - שזו הטרדה מינית במובן סעיף 3(א)(3), ואין נפקא מינה אם היו קיימים יחסי מרות בין המטריד למוטרד - לבין הצעות חוזרות בעלות אופי מיני לסטודנט או לתלמיד המופנות תוך ניצול יחסי מרות בלימודים גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות – שזו הטרדה מינית במובן סעיף 3(א)(6)(ה).

אך, בכך לא די. על התביעה גם להוכיח כי התמלאו יסודותיה של עבירת המשמעת לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת והנוהל, כלומר: שההטרדה נעשתה ב"מסגרת הלימודים" כהגדרתו של המושג בנהל.

כך, למשל, כשהטענה היא ל"הטרדה מינית" לפי סעיף 3(א)(3) לחוק. לא די שהתמלאו יסודות הסעיף הנ"ל, אלא יש גם להוכיח שההטרדה נעשתה על-ידי איש סגל אקדמי כלפי תלמיד/ה במסגרת האוניברסיטה או תוך ניצול מרות ביחסי לימודים, בכל מקום שהוא. לעומת זאת, לגבי "הטרדה מינית" לפי סעיף 3(א)(6)(ה) לחוק קימת חפיפה בין יסודות ההגדרה שם ויסודות ההגדרה בנהל.

זאת ועוד, אפילו הוכח שהנתבע ביצע עבירת משמעת לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת, על התובעת גם להוכיח שעבירת המשמעת **בוצעה על-ידי הנתבע בזדון, ביוזעין או ברשלנות.** הרישא של סעיף 3 לתקנון חל כאמור על כל אחד מן הסעיפים המנויים בהמשך.²

2. התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי - סעיף 3.6. לתקנון

על-פי תקנון המשמעת "עבירת משמעת" היא:

"3... כל אחת מהעבירות המפורטות להלן שבוצעה על-ידי איש הסגל האקדמי בזדון, ביוזעין או ברשלנות:

.....
3.6 (1.3.89)

התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה".

² ודוק: "רשלנות" לעניין זה יכולה להיות גם "בתום לב". עם זאת, אפשר לתאר גם מצבים של עבירה שבוצעה בתום לב ובלא רשלנות. כך למשל כאשר הנתבע פעל על-פי היתר או אישור שקיבל מאת הממונים עליו או מתוך טעות בתום לב.

אם כך, על התובעת להוכיח:
(א) שההתנהגות המסוימת המיוחסת לנתבע היא "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי",
כמובנו של הביטוי בסעיף 3.6, וכן:
(ב) שעבירת המשמעת בוצעה על-ידי הנתבע בזדון, ביודעין או ברשלנות. הרישא של סעיף 3 חל,
כאמור, על כל אחת מעבירות המשמעת המפורטות בהמשך הסעיף.

ד. האם הוכחו עבירות המשמעת המיוחסות לנתבע בכתב-התביעה?

1. נטל ההוכחה, אמרות-חוץ ועדותה של ש'

נטל ההוכחה מוטל על כתפי התביעה. אמנם היא אינה נדרשת למידת ההוכחה הנוהגת במשפט פלילי (קרי: מעבר לכל ספק סביר), אך, גם אם נאמר שמידת ההוכחה בהליך משמעותי כמוה כמידת ההוכחה בתביעה אזרחית (קרי: על-פי מאזן ההסתברויות), במקרה שלפנינו נדרשת כמות הוכחה מוגברת כדי לעמוד במידת ההוכחה, משום שהעובדות המפורטות בכתב-התביעה המתוקן מטילות בנתבע סטיגמה של התנהגות פלילית. זו עמדת ההלכה הפסוקה לגבי תביעה אזרחית,³ וכך יש לנהוג גם בהליך משמעותי, מן הטעם שלכל הכרעה שתינתן בסיומו תהא השלכה על מעמדו של אותו נתבע בקהילת הסגל האקדמי, על יכולת תפקודו המקצועי כמורה וכחוקר, ולעיתים גם על המשך עבודתו.

הקושי המרכזי של התביעה להוכיח את העובדות שבכתב-התביעה נובע מן העובדה שהראיה המרכזית שבידיה היא אמרות-חוץ שמסרה ש', בעל-פה או בכתב, לעדי התובעת. כאמרות-חוץ הן "עדות שמועה", ולא די בעובדה ש- ש' סיפרה את הדברים לאנשי סגל שונים – ואפילו נאמר כי חזרה על אותה גרסה בדיוק – כדי להוכיח את אמיתות הדברים. החזרה יכולה רק להצביע על עקביות במסירת הגרסה.⁴

ש' העידה מטעם ההגנה, לאחר שסירבה להופיע בבית-הדין כעדה מטעם התובעת, ואף בקשה מבית-הדין, באמצעות ב"כ, לבטל את ההליך המשמעותי.⁵ עדותה מאוד מבולבלת, מלאת סתירות, סוטה לעיתים מן הנושא, או מתחמקת במכוון מלהשיב עניינית לשאלות. זו הייתה ההתרשמות שלי בעת שהעידה, וזו ההתרשמות שלי גם לאחר שקראתי את תמליל עדותה.

ש' לא הכחישה בעדותה את העובדה שמסרה את אמרות-החוץ, למעט פרט כזה או אחר, ואף הסכימה שחזרה על אותה גרסה, בעל-פה ובכתב מספר פעמים. אך, היא טענה, שעובדות שתיארה באותן אמרות-חוץ בקשר להתנהגותו של הנתבע כלפיה הן פרי אמצאה שלה ואינן נכונות. לדבריה, אמרה את הדברים מתוך רגשי כעס, תסכול ואכזבה משום שהנתבע ניתק את הקשר

³ ראו ע"א 475/81 זיקרי נ' "כלל" חברה לביטוח בע"מ, פ"ד מ (1) 589, וכן: י' קדמי, על הראיות (חלק רביעי) בעמ' 1772 ואילך.

⁴ קושי זה היה קיים בסיום הוכחות התביעה, משום ש- ש' סירבה למסור עדות מטעם התובעת. בכל זאת, הוחלט (בדעת רוב) לדחות את בקשת ב"כ הנתבע ש"לא להשיב לאשמה", משום שהתובעת עמדה בנטל ההוכחה לכאורה.

⁵ עם זאת, מאחר ש- ש' העידה בסופו של דבר ואף נחשפה לחקירה נגדית של ב"כ התובעת, אין לייחס לדעתי משמעות לעובדה שסירבה להעיד מטעם התובעת, אך הייתה מוכנה להעיד מטעם ההגנה.

הזוגי ביניהם, ומתוך רצון לנקום בו על כך.⁶ בהקשר זה, יש להוסיף כי ההגנה מוצאת תימוכין להסבר ה"נקם", בתרשומות הנציבה ושתי עדויות של חברי סגל בבית-הדין.⁷

לדעתי, אין צורך להכריע בשאלה אם הרצון לנקום בנתבע היה באמת גורם מניע למסירת אמרות החוץ, משום שגם אם הדבר נכון, ורגשות התסכול והאכזבה הם שהניעו את ש', לא די בכך לשלול את האפשרות שמסרה דברי אמת.

מאותו טעם, אני סבורה שאין צורך לדון בשאלה אם ש' אכן "נסחפה" (לשון המעטה) לכל העניין בהשפעת שניים מחברי הסגל שהעידו בבית-הדין,⁸ ואם ש' אכן מסרה את אמרות-החוץ תחת השפעה כאמור. גם אם יש ממש בטיעון זה לא די בכך לשלול את האפשרות ש"בהשפעה" של אותם חברי סגל "נסחפה" ש' למסור גרסת אמת. עם זאת, כהערת אגב אוסיף, כי לא ברור כיצד טיעון זה מתיישב עם העובדה ש-ש' היא אישה בוגרת ומשכילה, וכן, עם המוכנות שלה לתאר באוזני אחרים ולשתף אחרים בפרטים הנוגעים למערכת זוגית-אינטימית שניהלה עם הנתבע, ואף להעביר אליהם מיוזמתה מיילים ששלח לה הנתבע. יתר על כן, במיילים ששלחה ש' לנציבה ושבהם ביקשה שלא להיות מעורבת, היא אינה כותבת שהמציאה דברים מדמיונה, או כי מסרה דברי כזב.⁹ כך, גם במכתבה לרקטור.¹⁰ אמנם במועדים מאוחרים יותר, במכתבים נוספים לרקטור ש' כותבת שהיא חוזרת בה מכל הדברים שאמרה או כביכול אמרה רק משום ש... (השמות הושמטו - נ.ז.). לחצו עליה ושמו דברים בפיה. וכן: כי יוחסו לה דברים שלא אמרה כלל.¹¹ אך, על-פי סדר הזמנים, מכתבים אלה נשלחו זמן רב לאחר שהוחל הליך הבירור אצל הנציבה, ולאחר שקשר הזוגיות בין הנתבע ו-ש' נקשר שוב "לכל דבר ועניין".

מן הצד האחר, קיים קושי ראייתי-אינהרנטי לגבי אמרות-החוץ משום היותן "עדות שמועה". קושי זה קיים גם אם יוטל ספק מהימנות בעדות שמסרה ש' בבית-הדין, ובאמינותה כעדה, וגם אם ידחה הסבר ה"נקם" או ה"השפעה".

אכן, בית-דין למשמעת אינו כפוף לכללי הקבילות הנוהגים בבתי-המשפט, ועקרונית יכול לקבל כראיה גם "עדות שמועה". יתר על כן, גם לפי דיני הראיות הנוהגים במשפט פלילי, בית-הדין רשאי לקבל כראיה לאמיתות תוכנה "אמרת חוץ" שנתן עד, ואף להעדיף אותה על פני עדותו.¹² אך, גם אם "העדות" תעבור את מחסום הקבילות, לא נעלם ממנה הפגם של "שמועה", והוא ישפיע על משקלה הראייתי של "העדות". במשפט הפלילי לא יורשע אדם על סמך אמרת-חוץ שהתקבלה כאמור, אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה.¹³ וכך גם יש לנהוג בהליך המשמעתי.

המשמעות המעשית לכך בענייננו ברורה: בלא שתהא תמיכה בראיות חיצוניות לעובדות המפורטות באמרות-החוץ, לא ניתן לתת להן משקל ראייתי של ממש ולקבוע על-פיהן ממצא

⁶ הפניות מתאימות לעדותה הובאו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

⁷ הפניות מתאימות הובאו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

⁸ כטענת ב"כ הנתבע בסיכומי ההגנה.

⁹ הפניות מתאימות הובאו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

¹⁰ הפניה מתאימה הובאה בחוות-דעתי בפסק-הדין.

¹¹ הפניות מתאימות הובאו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

¹² סעיף 10א (א) וסעיף 10א(ג) לפקודת הראיות {נוסח חדש}.

¹³ סעיף 10א (ד) לפקודה הנ"ל.

עובדתי לחובת הנתבע. "ראיה חיצונית" לעניין זה היא כל ראיה שאינה "אמרות החוץ" של ש', אך יכולה לבוא גם מעדותה שלה.

על רקע דברים אלה יש לבחון כל אחת מעבירות המשמעת המיוחסות לנתבע בכתב-התביעה. אך בטרם אעשה כן, ברצוני להבהיר, כי גם עתה, לאחר שבחנתי את מסכת הראיות כולה, וקראתי את סיכומי באי-כוח הצדדים, אין לי ספק כי החלטת התובעת, אוניברסיטת תל-אביב, לנקוט בהליך משמעתי נגד הנתבע ולהביא את ההכרעה בעניינו לבית-הדין הייתה במקומה. אוניברסיטת תל-אביב פעלה בעניין זה כדין ובמסגרת סמכותה כמעבדה של הנתבע.

2. האם הוכחו העובדות המייחסות לנתבע עבירת משמעת של "הטרדה מינית"?

כמוסבר לעיל, עבירת משמעת לפי סעיף 3.7. לתקנון היא "הטרדה מינית" כהגדרתה בסעיף 3(א) לחוק למניעת הטרדה מינית, אם נעשתה על-ידי איש סגל אקדמי כלפי תלמיד/ה במסגרת האוניברסיטה, או תוך ניצול מרות ביחסי לימודים, בכל מקום שהוא. האם הוכח שהנתבע הטריד את ש' "הטרדה מינית" במובן ההגדרה של המונח בסעיף 3(א) לחוק "במסגרת האוניברסיטה, או תוך ניצול מרות ביחסי לימודים, בכל מקום שהוא."? נטל ההוכחה בעניין זה הוא על התביעה.

כפי שפירטתי בחוות-דעתי בפסק-הדין, הנתבע החל לחזר אחרי ש' עם סיום, או לקראת סיום, שנת הלימודים הראשונה של ש' בחוג. הקשר ביניהם התפתח והבשיל בהמשך למערכת יחסים אינטימית, כבני-זוג "לכל דבר ועניין" (כביטוי של ההגנה בכתב התשובה לכתב-התביעה). על-פי עדות הנתבע היה זה בסוף הקיץ של אותה שנה (חודש אוקטובר). הקשר הזוגי ביניהם נמשך שנה (עד אוקטובר של השנה העוקבת). ניתוק הקשר היה ביוזמת הנתבע (על-פי עדות הנתבע ועדותה של ש').

נראה, אם כך, כי לצורך השאלה אם הוכחה עבירת-משמעת של "הטרדה מינית" רלבנטית רק התקופה המתחילה במועד שבו יזם הנתבע יצירת קשר אישי עם ש' (בסיום או לקראת סיום שנת הלימודים הראשונה של ש' בחוג) ומסתיימת במועד שבו התרחש הניתוק (כעבור שנה מאז שהחלו לחיות כבני-זוג).

אכן, בתקופה זו התקיימו באופן פורמאלי יחסי מרות או כפיפות בין הנתבע – ראש חוג – לבין ש' – תלמידה בחוג. אך עובדה זו כשלעצמה אינה מספקת לצורך הוכחת עבירת המשמעת של "הטרדה מינית". השאלה היא האם הוכח שהנתבע הפנה ל-ש' "הצעות חוזרות בעלות אופי מיני" אף כי ש' הראתה לו כי אינה מעוניינת בהן (סעיף 3(א)(3) לחוק), וזאת "תוך ניצול מרות ביחסי לימודים" (כנדרש על-פי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת והנוהל)? או האם הוכח שהנתבע הפנה ל-ש' "הצעות חוזרות בעלות אופי מיני" גם אם ש' לא הראתה לו שהיא אינה מעוניינת בהן, וזאת, "תוך ניצול מרות ביחסי לימודים" (סעיף 3(א)(6)(ה) לחוק יחד עם סעיף 3.7 לתקנון המשמעת והנוהל)?

תשובתי על כך בשלילה. אתייחס תחילה לתקופה שבה הנתבע ו-ש' חיו כבני-זוג "לכל דבר ועניין". כפי שפירטתי בחוות-דעתי בפסק-הדין, עובדת קיומה של מערכת יחסים זוגית שוללת את

התקיימות יסודות ההגדרה של "הטרדה מינית" בסעיף 3(א) לחוק על שתי החלופות הנזכרות. הדבר מובן מאליו לגבי סעיף 3(א)(3) - קיומה שולל את התנאי "כי אינו מעוניין בהצעות האמורות". אך גם כאשר לסעיף 3(א)(6)(ה) לחוק יש לומר כי לא התקיימה ההגדרה של "הטרדה מינית": לא הוכח כי הקשר הזוגי בין הנתבע ו-ש' התקיים משום "ניצול מרות ביחסי לימודים", כלומר: "ניצול" של הנתבע את סמכותו כראש החוג שבו לומדת ש' לשם קיום היחסים האינטימיים ביניהם.

ניתוח זה מייתר לדעתי את הצורך להתייחס לכל הראיות שהובאו – בין בראיות התביעה ובין ראיות ההגנה – בכל הנוגע לאמירות של הנתבע כלפי ש' בתקופת קיומו של הקשר הזוגי, ואפילו היו הן בעלות אופי מיני.¹⁴

באשר לתקופה שקדמה להבשלת הקשר הזוגי – ואשר החלה בסוף או לקראת סוף שנת הלימודים הראשונה של ש' ונמשכה עד אוקטובר של אותה שנה – השאלה היא אם בתקופה זו הנתבע הטריד את ש' הטרדה מינית? האם הציע ל-ש' הצעות בעלות אופי מיני? האם ש' הראתה לנתבע שאינה מעוניינת בהצעותיו, או האם הצעותיו נעשו תוך ניצול יחסי מרות בלימודים?

כפי שפירטתי בחוות-דעתי בפסק-הדין תשובתי על כך שלילית. אין בהצעות הנתבע, או במיילים ששלח ל-ש' כל משמעות מינית או תוכן מיני. ממילא אין גם צורך להיכנס לשאלה אם ש' הראתה לו שאינה מעוניינת בהצעותיו או אם הצעותיו נעשו תוך ניצול יחסי מרות בלימודים. ודוק: על-פי סעיף 3(א)(3) או סעיף 3(א)(6)(ה) לחוק תנאי ראשוני הוא שההצעות הן הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, ורק לגבי הצעות כאלה יש לבחון את תגובת/ה של המוטרדת/ת ואם נעשו תוך ניצול יחסי מרות בלימודים.

על כן, מסקנתי היא שלא הוכח, שהנתבע עבר עבירת משמעת לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת, ויש לזכותו מעבירת משמעת זו.

3. האם הוכחו העובדות המייחסות לנתבע עבירת משמעת של "התנהגות שאינה הולמת"?

(א) כללי

כמוסבר לעיל, לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה" היא עבירת משמעת. האם התקיימו במקרה דנן יסודות העבירה? נטל ההוכחה הוא כאמור על התביעה.

מסכת העובדות שבכתב-התביעה מורכבת בפרטיה. כדי להקל על הדיון חילקתי בחוות-דעתי בפסק-הדין את העובדות ל-3 מערכות נפרדות: מערכת העובדות הראשונה, היא קיום מערכת יחסים אינטימיים במסגרת יחסי מרות, קרי: בעת שהנתבע היה ראש חוג ו-ש' תלמידה באותו חוג.

¹⁴ פירוט הובא בחוות-דעתי בפסק-הדין.

מערכת העובדות השנייה, נוגעת לעובדות המייחסות לנתבע אלימות פיזית כלפי ש' (להלן: "אלימות פיזית"); איומים לפגוע בה בהזדמנויות שונות במהלך קיום הקשר הזוגי ביניהם (להלן: "איומים"), ושימוש במכשיר הטלפון הנייד שלה, בלא רשותה, כדי לשלוח מסרונים בשמה כביכול, לחבר שלה. (להלן "המסרונים").

מערכת העובדות השלישית, מתייחסת להתנהגותו של הנתבע לאחר שנודע לו על הליך הברור המתנהל בעניינו ומתמקדת בהודעות המייל ששלח ל-ש' ואשר הוגשו לבית-הדין. להלן אבחן את השאלה המוצגת בהתייחס בנפרד לכל אחת מ-3 המערכות הללו. הדיון יוחלק בהתאם ל-3 פסקאות-משנה.

אך בטרם אעשה כן, ברצוני לציין, כי נמנעתי בחוות-דעתי בפסק-הדין מלהתייחס למערכת העובדות הנוגעות לנושא מסוים שעלה במהלך עדותם של הנתבע ושל ש'. זאת, משום שהנושא האמור לא נזכר כלל בכתב-התביעה, אך בעיקר מן הטעם שהמחלוקת העובדתית בין הצדדים בקשר לנושא זה לא נפתרה למעשה בהעדר הוכחה התומכת בגרסה האחת או האחרת.

(ב) מערכת העובדות הראשונה: קיום יחסים אינטימיים במסגרת יחסי מרות

כאמור, מערכת היחסים הזוגית בין הנתבע ו-ש' נמשכה שנה. בני הזוג נפרדו ביוזמת הנתבע. כל אותה עת כיהן הנתבע כראש החוג בו למדה ש'.

במהלך החקירה הנגדית של ש' הודיע ב"כ התובעת, שבכוונתו לטעון כי על-פי הראיות הנתבע ביצע עבירת משמעת לפי סעיף 3.8 לתקנון המשמעת, וזאת למרות העובדה שעבירת משמעת זו יוחסה לנתבע בכתב-תביעה קודם, אך הושמטה מכתב-התביעה הנוכחי.¹⁵ ואכן, ב"כ התובעת טען כך במסגרת הסיכומים מטעם התובעת.

כפי שפירטתי בחוות-דעתי בפסק-הדין יש לדחות את טענת ב"כ התובעת, ואין "להוסיף" בשלב זה לרשימת "עבירות המשמעת" המיוחסות לנתבע בכתב-התביעה גם את עבירת המשמעת לפי סעיף 3.8. זאת בשל הסיכון שתיפגע זכותו של הנתבע להתגונן ולהליך משמעת הוגן.

עם זאת, יש לבחון את מערכת היחסים הזוגית בין הנתבע ו-ש' דרך משקפיה של ההוראה בסעיף 3.6, לאמור: האם בעצם קיומם של יחסים אינטימיים בין ראש חוג ותלמידה בחוג יש לראות "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה"?

ב"כ הנתבע השיב על כך בשלילה. לגישתו "לגשה לקבל שניתן יהיה להרשיע את... (הנתבע -ג.ז.). ב"עבירת הסל" של התנהגות שאינה הולמת בגין אותו מעשה ממש; שאם לא תאמר כן – מדוע בכלל הותקנה התקנה החדשה, אם עצם קיומם של יחסים אינטימיים בין ראש חוג לסטודנטית, מהווה כשלעצמו עבירה של התנהגות שאינה הולמת? חזקה על מתקין התקנון שהוסיף את

¹⁵ ראו לעיל הערה 1.

התקנה החדשה, שהוא בא להוסיף נורמה חדשה שלא הייתה קודם לכן, שמתקין התקנון לא השחית מילותיו לריק. (ההדגשה במקור – ג' ז')¹⁶

האם בכך ב"כ הנתבע מבקש לומר, שעד למועד שבו הוספה הוראה מפורשת לתקנון המשמעת לא היה כל פסול, על-פי דיני המשמעת של אוניברסיטת תל-אביב, בקיום יחסים אינטימיים בין ראש חוג וסטודנטית בחוג? האם כך יאמר גם לגבי עבירת המשמעת של "הטרדה מינית", לאמור: עד שלא נקבעה הוראה מפורשת בתקנון המשמעת (סעיף 3.7 הוסף לתקנון ב-5.5.99) לא היה כל פסול משמעותי במעשה של הטרדה מינית של סטודנטית על-ידי איש סגל אקדמי באוניברסיטת תל-אביב, ולא הייתה זו "עבירת משמעת" של "התנהגות שאינה הולמת איש סגל" (סעיף 3.6)? התשובה על כך שלילית. זו גם תשובתי לטיעון של ב"כ הנתבע.

לגישתי, ההוראה שבסעיף 3.8 לתקנון המשמעת באה כדי להסיר כל ספק – אם היה בכלל ספק, (ולדעתי, לא היה) – ולקבוע באופן מפורש, כי על-פי הדין המשמעותי הנוהג באוניברסיטת תל-אביב, קיום יחסים אינטימיים עם תלמיד/ה באוניברסיטה במסגרת יחסי מרות או סמכות בנסיבות המתוארות "בנספח ב" הוא עבירת משמעת. משמעות הדבר היא, כי מעתה אין עוד צורך להוכיח שההתנהגות של איש הסגל בנסיבות אלה היא "התנהגות שאינה הולמת איש סגל" כאמור בסעיף 3.6 לתקנון, אף כי בהחלט ניתן לומר כך, וזאת, מעצם היותה "עבירת משמעת". במובן זה משתלב, לדעתי, סעיף 3.8 במסגרת סעיף 3 לתקנון המפרט מהי "עבירת משמעת".

אני סבורה אפוא שקיום יחסים אינטימיים בין ראש חוג לבין תלמידה בחוג פסול מבחינה אתית ומהווה, לדעתי, התנהגות שאינה הולמת איש סגל לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת.

אך, גם אם נלך לגישתו הפרשנית של ב"כ הנתבע, וגם אם נקבל כעובדה שמערכת היחסים האינטימית בין הנתבע לבין ש' נותקה, ביוזמת הנתבע, בטרם נכנסה ההוראה שבסעיף 3.8 לתוקף – עדיין אני סבורה כי התנהגות הנתבע בנסיבות הנדונות כאן הייתה "התנהגות בלתי הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה", כאמור בסעיף 3.6 לתקנון המשמעת.

הנתבע היה מודע ליוזמה שיצאה מאת רשויות האוניברסיטה להוסיף הוראת נוהל חדשה האוסרת על קיום יחסים אינטימיים בין חבר/ת סגל אקדמי לבין תלמיד/ה כל עוד מתקיימים ביניהם יחסי מרות וכפיפות, ואף קובעת שעבירה על איסור זה הינה עבירת משמעת. הוראת הנוהל החדשה הופצה על-ידי נשיא האוניברסיטה במכתב לכל קהילת הקמפוס, ואף נאמר במכתב כי ניתן לעיין בנוהל בכתובת האינטרנט שצוינה.

בחוות-דעתי בפסק-הדין פירטתי את הסעיפים הרלבנטיים בנוהל וביניהם: הסעיף המתייחס במפורש לראש חוג (סעיף 5), הסעיף הקובע במפורש כי על חבר הסגל להתפטר מתפקידו או לנתק את קשר האינטימי עם התלמיד/ה, או לדווח על כך לממונים עליו (סעיף 3), והסעיף הקובע כי

¹⁶ דברי ב"כ הנתבע במסגרת הסיכומים מטעם ההגנה.

"יחסים של כפיפות וסמכות אקדמית בקרב חברי הסגל וביניהם לבין תלמידים/דות דינם כדין יחסי מרות לכל דבר, ולפיכך חלות עליהם ההוראות שלעיל ולהלן."

אין חולק שהנתבע היה מודע להוראה החדשה או בלשונו ל"תקנה החדשה", בין אם קרא את מכתב הנשיא ובין שנודע לו על ההוראה באופן אחר. בעדותו בבית-הדין הוא אומר זאת במפורש ואף מספר על ההתחבטות שלו לגבי הדרך שבה עליו לנקוט.¹⁷ הוא אף משתף את ש' ועדת הגנה אחרת בכוונתו להתפטר.¹⁸

ואולם, בפועל הנתבע לא התפטר מתפקידו כראש חוג, לא דיווח לממונים עליו – דקאן הפקולטה או הרקטור, ורק כשמונה חודשים לאחר המועד שבו הופץ הנוהל החדש במכתב הנשיא, ניתק הנתבע את מערכת היחסים עם ש'.

לפיכך, גם אם נקבל את הגישה הפרשנית של ב"כ הנתבע - וכאמור זו אינה מקובלת עלי - גם אז יש לומר כי התנהגות הנתבע לאחר שכבר היה מודע להוראת הנוהל החדשה – לאמור: המשיך לקיים מערכת יחסים אינטימית עם ש' עוד מספר חודשים, לא התפטר מתפקידו כראש חוג (אלא רק ניסח מכתב התפטרות שלא נשלח) ואף לא דיווח על כך לממונים עליו – היא "התנהגות שאינה הולמת איש סגל ביחסיו עם רשויות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה".

מסקנתי לגבי מערכת עובדות זו היא, אפוא, שהנתבע ביצע עבירת משמעת לפי סעיף 3.6, אם לא בודעין אזי לפחות ברשלנות.

(ג) מערכת העובדות השנייה: אלימות פיזית, איומים ומשלוח המסרונים

התובעת מייחסת לנתבע התנהגות אלימה, פיזית או מילולית, כלפי ש' במספר הזדמנויות במהלך הקשר הזוגי ביניהם, ושימוש בלא רשות ברכושה (מכשיר הטלפון הנייד) למשלוח מסרונים בשמה, כביכול, לחבר שלה. התנהגות הנתבע, טוענת התובעת, היא התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה ותלמידיה.

הנתבע מכחיש את העובדות המיוחסות לו באופן מוחלט הן בתשובה שהוגשה מטעמו לכתב-התביעה המתקין והן בעדותו.

לפיכך, בפני התביעה ניצב קושי מהותי של הוכחה. מסכת העובדות המפורטת בכתב-התביעה המתקין ניזונה מדבריה של ש' באמרות-החוץ. כפי שהוסבר לעיל,¹⁹ גם אם ש' חזרה על הדברים בהזדמנויות שונות, בכתב או בעל-פה, עובדה זו יכולה להצביע לכל היותר על עקביות שלה (וגם אז יש להשוות בין הגרסאות שמסרה בכל אחת מן ההזדמנויות), אך אין היא יכולה לשנות את האופי הראייתי של אמרות החוץ כ"עדות שמועה".

¹⁷ הפניות לעדות הנתבע עצמו, לעדותה של ש' ולעדותה של עדת הגנה נוספת הובאו בחוות-דעתי בפסק-הדין בהתאם.

¹⁸ הפניות לעדויות הובאו בחוות-דעתי בפסק-הדין בהתאם.

¹⁹ ראו לעיל, פרק ד(1) לתמצית זו.

השאלה היא אפוא אם הוכחו העובדות הללו בראיות חיצוניות ל"אמרות החוץ", ובכלל זה גם עדותה של ש' בבית-הדין?

התשובה לדעתי שלילית. זאת, לאור הכחשת הנתבע ובאין ראיות חיצוניות-אובייקטיביות להתרחשות עובדתית כזו או אחרת שאותה מתארת התובעת בכתב-התביעה, די להעמיד את גרסתה של ש' באמרות החוץ מול גרסת הנתבע בעדותו כדי לחשוף את קושי ההוכחה של התובעת. הקושי מתגבר והופך למכשול של ממש למקרא עדותה של ש' בבית-הדין. בנקודות חשובות הנוגעות לעובדות שבהן עסקינן בהקשר זה, ש' משנה גרסה, מודה שבדתה את הדברים,²⁰ מתבלבלת או מתחמקת מלהשיב לשאלות ב"כ התובעת ולשאלות חברי המותב. כפי שצינתי לעיל, זו הייתה ההתרשמות הכללית שלי מן העדות. היא קיימת גם בהקשר הנוכחי. באין ראיות אובייקטיביות, מלבד גרסת ש' באמרות החוץ, קיים בפני התביעה הקושי להוכיח את העובדות רק בהסתמך על אמרות החוץ. הספק הקיים, לדעתי, לגבי אמינותה כעדה, מטיל צל כבד על מהימנות הגרסה שמסרה באמרות-החוץ בהקשר העובדתי הנוכחי. ממה נפשך: אם אין להאמין לדברים שמסרה בבית-הדין, מדוע להאמין לדברים שמסרה באמרות החוץ בלא שתהא להם ראיה חיצונית אחרת התומכת באמיתותם?

בהקשר זה יש להוסיף את הדברים שבהם פתחתי את הדיון בפרק זה: מאחר שהעובדות המפורטות בכתב-התביעה מייחסות לנתבע התנהגות בעלת גוון פלילי, נדרשת התובעת לכמות הוכחה מוגברת כדי לקיים את מידת ההוכחה בהליך משמעותי.²¹ התובעת לא עמדה בדרישה האמורה בכל הקשור להוכחת מערכת העובדות הנוכחית.

מסקנתי לגבי מערכת עובדות זו היא, אפוא, שלא הוכח שהנתבע עבר עבירת משמעת לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת.

(ד) מערכת העובדות השלישית: התנהגות הנתבע לאחר שהוחל בהליכי הברור

התובעת טוענת כי החל מן המועד שבו נודע לו על הליכי הברור פעל הנתבע בדרכים שונות (שהן לטענת ב"כ התובעת "פסולות"), כדי להשפיע על ש' לחזור בה מן הדברים שמסרה באמרות-החוץ, ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה. ואכן, טוענת התובעת, הנתבע הצליח בכך. ש' הודיעה לנציבה כי היא מבקשת להתנתק מכל העניין ואינה מוכנה עוד לשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה. התנהגות הנתבע, טוענת התובעת, היא התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה ותלמידיה.

מערכת העובדות הנוכחית מתרחשת החל מן המועד שבו נפגשה הנציבה עם הנתבע לראשונה ונמשכת עד לתאריך שבו ש' שלחה מייל לנציבה, ובו הודיעה לה כי אינה מעוניינת עוד לשתף פעולה בעניין זה.²²

²⁰ הפניות מתאימות לדבריה במסגרת עדותה בבית-הדין נעשו בהוות-דעתי בפסק-הדין.

²¹ ראו לעיל טקסט והערה 3.

²² זה היה המייל הראשון. בעקבותיו באו מיילים נוספים לנציבה ואחר כך לרקטור.

ב"כ התובעת הגיש לבית-הדין 5 מיילים, אשר לטענת התובעת נשלחו על-ידי הנתבע ל-ש' תוך הסוואת זהותו כ"שולח", וכן את תגובתה של ש' לכל אחד מהם בהודעות מייל ששלחה לנציבה: שני מיילים הנתבע שלח באמצעות חברו,²³ ושלושה מיילים בשם בדוי.²⁴ בנוסף, הגיש ב"כ התובעת לבית-הדין מייל ששלחה ש' אל הנציבה, ובו היא מתייחסת לשיחת הטלפון שלדבריה יזם הנתבע ואשר ערכה כ-2 שעות.²⁵

הנתבע אינו מכחיש בעדותו ששלח את 5 המיילים הללו, וטוען כי מאחר שבפגישתו הראשונה עם הנציבה לא הוזכר כלל שמה של ש' וממילא לא נאמר לו שלא ליצור קשר עמה, רשאי היה להניח אותה עת – וכך אכן הניח – שלא קיים כל פסול בכך.²⁶ אולם, בהמשך עדותו מודה כי כעבור מספר ימים סמוך לכתבת המייל השני מבין שלושת המיילים האחרונים (שנשלחו כאמור תחת שם בדוי) כבר ידע כי מדובר במערכת היחסים שלו עם ש'.²⁷

הנתבע מסביר את משלוח 5 המיילים בצורך שלו ליצור קשר עם ש', כדי להבין מה קורה בעקבות השמועות ששמע בקשר למעורבות שלה בהליכי הברור, וכדי להביע את דאגתו לה ולהבטיח לה שיקרה אשר יקרה הוא לא ייפגע בה ובפרטיותה.²⁸

לדבריו, גם בתקופת ניתוק מערכת היחסים הזוגית, התקיימה תקשורת ביניהם באמצעות דוא"ל או טלפון, וכראיה הוצגו מטעם ההגנה 3 הודעות טקסט ששלחה ש' לנתבע בתאריכים שונים, כולם נשלחו מספר חודשים לפני מועד פגישתו הראשונה של הנתבע עם הנציבה.²⁹ ההגנה מבקשת בכך לקשור בין תוכנו של המייל השני מבין שלושת המיילים האחרונים לבין הודעות הטקסט הללו, ובמיוחד לתוכנה של ההודעה האחרונה.³⁰ טוענת ההגנה שהודעות טקסט אלה שוללות את טענת התביעה שבפנייתו אל ש' ביקש הנתבע לשבש את הליכי החקירה, משום שהם מוכיחים, לטענתה, כי ש' "היא זו שיזמה את הקשר עם הנתבע סמוך לפגישותיה עם הנציבה."³¹

²³ הפניות מתאימות נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין. בהעבירה מיילים אלה לנציבה כותבת ש' שהנתבע הוא שכתב את המיילים האלה. בעדותו בבית-הדין (הפנייה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק הדין), הנתבע מודה ששלח את המייל ומסביר שעשה כן מתוך דאגה לה, וכי אינו רואה פגם או פסול בהתנהגותו.

²⁴ הפניות מתאימות נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין. בהעבירה את המייל הראשון לנציבה כותבת ש' כי היא מבינה מהקשר הדברים כי זה הנתבע. בהעבירה את המייל השני לנציבה כותבת ש' כי הפעם מודה הנתבע שזה הוא. בהעבירה את המייל השלישי לנציבה כותבת ש' כי מדובר במייל נוסף של הנתבע וכי יום קודם לכן שלח הודעות טלפון פעמיים וצלצל פעמיים.. "אך לא השבתי." הפניות מתאימות לכל אחד מן המיילים נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

²⁵ הפנייה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק הדין.

²⁶ הפניות מתאימות לעדות הנתבע בבית הדין נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין. כך גם נטען בסיכומי ההגנה. רק בפגישה השנייה עם הנציבה שהתקיימה מספר חודשים לאחר מועד הפגישה הראשונה, נקבה הנציבה בשמה של ש' ואף הוסיפה כי "אני מדגישה שלך אסור לקיים איתה קשר בעניין זה." אותה עת כבר היו הנתבע ו-ש' בני זוג "לכל דבר ועניין." (כאמור בסיכומי ההגנה).

²⁷ הפניות מתאימות לעדות הנתבע בבית הדין נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

²⁸ הפניות מתאימות לעדות הנתבע בבית הדין נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

²⁹ הפניות מתאימות נעשו בחוות-דעתי בפסק הדין.

³⁰ לדברי הנתבע בעדותו בבית-הדין הודעה זו הייתה אחרונה ומאז לא היה קשר ביניהם. "אני מיעטתי להגיב באס. אמ. אסים של... (ש' - נ.ז.) כי אני שמרתי על מרחק". לשאלת ב"כ התובעת מדוע לפתע יצר קשר (בהתייחס למיילים ששלח) משיב הנתבע: "כי פתאום הפרטיות שלי נפרצה ומאשימים אותי ואני שומע שמועות איומות, ואני לא יודע מה מצבה של... (ש' - נ.ז.) ולא ברור לי מה היא אומרת... אז אני משתף את... (ש' - נ.ז.)". הפנייה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק הדין.

³¹ הפנייה ל"סיכומי תשובה מטעם הנתבע לסיכומי התגובה מטעם התובעת" נעשתה בחוות-דעתי בפסק הדין.

הנתבע אף מוסיף בעדותו כי את אותו מייל (השני מבין שלושת המיילים האחרונים) שלח בשנית ל-ש' מחו"ל, סמוך למועד הגעתו.³² לעובדת משלוח המייל הנוסף רלבנטיות בהקשר הנוכחי משום שלדברי הנתבע כחמש דקות לאחר מכן התקשרה ש' אליו (לחו"ל), שוחחו ארוכות ומאז היו בקשר עד שובו מחו"ל, כחודש לאחר מכן.³³

מן הצד האחר, הנתבע מכחיש נחרצות בעדותו את תוכנה של שיחת הטלפון שמתארת ש' במייל ששלחה לנציבה וטוען "לא היו דברים מעולם".³⁴

ולבסוף, ההגנה הדגישה בסיכומיה כי הנתבע ו-ש' חידשו את הקשר הזוגי ביניהם במחצית השנייה של אותה שנה. ממילא הטענה שהנתבע ניסה להשפיע על עדותה של ש' בכך שחידש את הקשר ביניהם – "טוב היה לה שלא הועלתה משהועלתה".³⁵

אכן, יש ממש בטיעון האחרון של ההגנה, ואין להוסיף על כך. עם זאת, אין לשלול את האפשרות שהנתבע ניסה להשפיע על ש' בדרך אחרת, שאינה חידוש הקשר הזוגי ביניהם. לשם כך יש לבחון את הראיות.

ניתן לחלק את הראיות שהוגשו מטעם התובעת ל-3 קבוצות של מסמכים: הקבוצה האחת, כוללת את 5 המיילים שהנתבע שלח ל-ש'; הקבוצה השנייה, כוללת את תגובתה של ש' לכל אחד מן המיילים הללו במסגרת כל אחת מהודעות מייל ששלחה לנציבה בעקבות כך; בקבוצה השלישית רק הודעת מייל ששלחה ש' לנציבה - ובה תיאור מפורט של תוכן שיחת הטלפון שהתקיימה בינה לבין הנתבע ביוזמת הנתבע.

למעשה, רק קבוצת המסמכים הראשונה (5 המיילים ששלח הנתבע ל-ש') היא המשמעותית מבין שלוש הקבוצות, שכן רק היא יכולה לשמש בסיס הוכחתי לטענת התובעת בדבר "התנהגות שאינה הולמת" של הנתבע. הודעות המייל הנכללות בקבוצת המסמכים השנייה או השלישית, הן כמסבר הודעות המייל ששלחה ש' לנציבה, בעקבות כל אחד מן המיילים ששלח לה הנתבע (הקבוצה השנייה) או לשיחת הטלפון עם הנתבע (הקבוצה השלישית). לכן, אפילו נאמר כי אין קושי ראייתי לגבי קבילותן - חרף היותן אמרות-חוץ - כל אחת מהודעות המייל הללו יכולה לשמש בהקשר זה רק הוכחה לתגובה של ש' למייל המסוים שקבלה מן הנתבע במועד משלוח ההודעה לנציבה. באשר לקבוצה השלישית, דהיינו: המייל ששלחה ש' לנציבה – קיים בנוסף קושי ראייתי מהותי. בחלק הראשון של הודעת המייל ש' מספרת לנציבה דברים שאמר לה הנתבע בשיחת הטלפון. זו בבחינת "עדות שמועה כפולה". לכן, גם אם נלך לגישה שבית-דין למשמעת אינו כבול לדיני הקבילות הנוהגים בבתי-משפט, כאשר מדובר ב"עדות שמועה כפולה" ספק המהימנות הקיים לגבי תוכנה מטבע הדברים גובר, ועל כן, נדרש מבית-הדין, לדעתי, לנקוט בזהירות רבה לגבי קבילותה. בהקשר הדברים הנוכחי, מאחר שהנתבע מכחיש את תוכן השיחה, ובאין תמיכה לדברים ממקור אחר (ושאינו הודעת המייל של ש') – לא יכולים הדברים ש-ש' מתארת באותה הודעה, כתוכן השיחה שהתנהלה ביניהם, לשמש ראיה קבילה לאמיתותם.

³² הפנייה מתאימה לדברי הנתבע בעדותו בבית-הדין נעשתה בחוות-דעתי בפסק-הדין.

³³ הפנייה מתאימה לדברי הנתבע בעדותו בבית הדין נעשתה בחוות-דעתי בפסק הדין.

³⁴ לשאלה כיצד הוא מסביר את העובדה שהיא מספרת כך לנציבה, משיב הנתבע: "היא מכינה את הנציבה שהיא מתכוונת

לחדש את הקשר איתי." הפניות מתאימות לעדותו בבית הדין נעשו בחוות-דעתי בפסק-הדין.

³⁵ לדברי ההגנה ב"סיכומי תשובה מטעם הנתבע לסיכומי התגובה מטעם התובעת".

במאמר מוסגר רק אוסיף, כי גם אילולא מחסום הקבילות, אין בתוכן השיחה המובאת רמז כלשהו להליך הבירור. עם זאת, הודעת המייל הזו - בדומה לכל אחת מהודעות המייל שבקבוצה השנייה - קבילה כהוכחה לכך שבתאריך הנקוב בה שלחה ש' הודעת מייל לנציבה, ובה תגובתה לשיחה אשר לדבריה התקיימה בינה לבין הנתבע.

אתמקד אפוא בקבוצת המסמכים הראשונה הכוללת כאמור מיילים ששלח הנתבע ל-ש'. בעניין זה עולות 2 שאלות:

השאלה האחת, מתייחסת לעובדת משלוח המיילים: האם בעצם הניסיון ליצור קשר עם ש' בתקופה הנדונה נהג הנתבע באופן שאינו הולם איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה (כאמור בסעיף 3.6 לתקנון המשמעת)?

השאלה השנייה, מחייבת להתייחס לתוכנו של כל אחד מן המיילים שבקבוצה זו, לאמור: האם התוכן של כל אחד מהם מלמד כי הניסיון של הנתבע ליצור קשר עם ש' בתקופה הנדונה נועד לדלות ממנה פרטים בכל הנוגע להליך הבירור המתקיים אצל הנציבה אותה עת, או להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בכל הנוגע להליך הבירור? שתי השאלות קשורות זו בזו.

אילו נדרשנו להשיב רק על השאלה הראשונה, ובמנותק מן השאלה השנייה, יכול להיות שהייתי משיבה עליה בשלילה. ראשית, בפגישה הראשונה של הנתבע עם הנציבה כלל לא הוזכר שמה של ש' וממילא לא נאמר לו להימנע מליצור עימה קשר. רשאי היה הנתבע אפוא להניח שאין כל פסול בכך. שנית, הנחה זו מקבלת תוספת חיזוק בהודעות הטקסט של ש' שצירפה ההגנה, ואשר מהן ניתן ללמוד, כי גם לאחר ניתוק מערכת היחסים הזוגית ביניהם קיימו הנתבע ו-ש' תקשורת ביניהם. אמנם העובדה ששלח מייל דרך חבר, או התחזה בשם אחר, מעוררת תמיהה, כלומר: מה צורך ראה להסוות את זהותו, אם ש' יכולה לזהותו על-פי תוכן המייל (כפי שאכן עשתה)?³⁶ אך לא יותר מכך.

אולם, לא זה המצב. יש לבחון את השאלה הראשונה גם לאור השאלה השנייה, כדי לעמוד על טיבו של הניסיון ליצור קשר עם ש'. השאלה השנייה מחייבת, כאמור, התייחסות לתוכנו של כל אחד מן המיילים. האם תוכנו מעיד על ניסיון לדלות פרטים מ-ש' בקשר להליך הבירור או להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה בכל הנוגע להליך הבירור?

לגבי שני המיילים הראשונים מתוך ה-5 תשובתי שלילית. אין בתוכנם התייחסות כלשהי להליך הבירור. במייל השני הוא מבקש לאשר את קבלת המייל הראשון. באשר למייל הראשון, ייתכן שניתן להבין את תוכנו כפי שמציע ב"כ התובעת בסיכומיו.³⁷ אך, זו דרך פרשנות אחת של טקסט כתוב על רקע נסיבות שאותן מניחה התביעה. יתר על כן, אפילו נאמר שהנתבע ביקש בדרך זו

³⁶ ההסבר שנתן בעדותו בבית הדין למשלוח המייל באמצעות החבר היה, כי היה נתון "בערפל מוחלט" בצאתו מן הפגישה עם הנציבה, ומודה כי נקט בזהירות, ולא רצה לדבר עם ש', שמא יאמר שניסה להשפיע על עדותה. כל מה שרצה זה רק להעביר לה מסר שאיננו נגדה ובשום נסיבות לא יפגע בפרטיותה. את 3 המיילים האחרים ששלח תחת שם בדוי הוא מסביר כאחת מכתובות הדוא"ל שלו, וכי ש' ידעה שזה הוא. היא מכירה את כתובת הדוא"ל הזו. הפנייה מתאימה לעדות הנתבע נעשתה בחוות-דעתי בפסק-הדין.

³⁷ הפנייה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק-הדין.

לרמוז ל-ש' שהוא כבר יודע על הליך הבירור אצל הנציבה, מדוע לא לקרוא את הטקסט כפשוטו, לאמור: הבעת דאגה לשלומה והבטחה שלעולם לא ייפגע בכבודה ובפרטיותה?³⁸

את שלושת המיילים האחרים מ-5 המיילים שולח הנתבע בשם בדוי. אתייחס לכל אחד מהם בנפרד, לפי סדר משלוחם ל-ש':

המייל הראשון מבין השלושה הוא קצר, בן משפט אחד³⁹ יהיה תוכנו של המסר משונה או מוזר ככל שיהיה, אין בו כל רמז לבירור המתנהל או ניסיון להשפיע על ש'.

שונה התרשמותי משני המיילים האחרים מבין השלושה: המייל השני (שהוא המייל הרביעי מ-5 המיילים ששלח הנתבע ל-ש') והמייל השלישי (שהוא המייל החמישי מ-5 המיילים ששלח הנתבע ל-ש'). אלה שני מיילים עוקבים (יום אחר יום), המתייחסים במישרין לנושא הבירור שהתנהל אותה עת אצל הנציבה, כשהנתבע מציג את הדברים כ"שמועות קשות" שהופצו בקמפוס שלא האמין להן, כי יוכל להסביר כיצד זה קרה וכי היא (ש' -ג.ז.) אינה אשמה בכך; מצהיר על נאמנותו לה וגעגועיו אליה; מעדכן אותה בכל מה שעבר עליו בתקופה האחרונה, משתף אותה באירוע אישי שלו ומתאר את מחקריו האחרונים. כמו כן, מתייחס בכל אחד מן המיילים הללו לכך ש-ש' אינה מגיבה. אמנם לקראת סופו של המייל השני כותב הנתבע, שאם ש' תשמור על שתיקה גם לאחר קבלת המייל, הוא יבין שהוא טועה ומבטיח שלא יטריד אותה שוב. אך, הוא שולח לה כעבור יום את המייל השלישי ובו הוא כותב שהוא מבין שהחליטה מסיבה כלשהי להפנות לו את גבה ומצטער שכך השתנתה. אף על-פי כן הוא מצהיר שוב על נאמנותו לה, ומבקש להזכיר לה שאם היא מחליטה לדבר, להקשיב, מכל סיבה שהיא, הוא נמצא למענה, ואיתה.

משני המיילים הללו ניתן להבין שבמועדים שנשלחו כבר ידע הנתבע כי ש' מעורבת בהליך הבירור המתנהל על-ידי הנציבה. הנתבע גם מודה בכך בעדותו.⁴⁰ ברור גם שהוא מבקש בכל אחד מהם ליצור עימה קשר, ולברר איתה את פשר "השמועות הקשות" בקמפוס. גם בכך מודה הנתבע בעדותו.⁴¹

כאמור לעיל, ייתכן שאין לראות כל פסול בעצם הניסיון של הנתבע ליצור קשר עם ש'. אולם, כשקוראים את תוכנו של כל אחד משני המיילים האחרונים, ומצרפים לכך את העובדה שאותה עת הנתבע כבר יודע ש-ש' מעורבת בהליך הבירור אצל הנציבה – אין ספק שלא מדובר בהבעת רגשות תמימה או בהשתפכות רגשנית של אדם הנמצא במצב של "ערפול מוחלט" (כלשונו של הנתבע) בפני אישה, אשר על-פי "השמועות בקמפוס" (לדבריו) מעלילה עליו מעשי שווא. לכך יש להוסיף עוד את העובדה ששני המיילים האלה נשלחו ל-ש' בהפרש של יום אחד בלבד, ובסמיכות זמנים ל-3 המיילים הקודמים, וכל זאת, באופן "מפתיע" החל מיום שבו נפגש עם הנציבה, ולאחר שחלף זמן רב מאז ניתוק הקשר הזוגי ביניהם.

³⁸ כפי שמסביר הנתבע בעדותו בבית-הדין. הפנייה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק-הדין.

³⁹ תוכנו צוטט בחוות-דעתי בפסק-הדין.

⁴⁰ לעיל, טקסט והערה 27.

⁴¹ ראו לעיל, טקסט והערה 28.

אני סבורה כי באמצעות שני המיילים הללו ביקש הנתבע להשפיע על שי ולהניא אותה מלהמשיך ולשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בנושא הבירור.

לסיכום, האם התובעת הוכיחה שהנתבע ניסה להשפיע על שי לחזור בה מן הדברים שמסרה באמרות-החוץ ולא לשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בקשר לבירור המתנהל בעניינינו? תשובתי על כך בחיוב, אך רק לגבי 2 המיילים האחרונים ששלח הנתבע ל-שי ואשר נכללים, על-פי החלוקה שערכתי, בקבוצת המסמכים הראשונה. לגבי כל היתר – בין שמדובר ב-3 מיילים אחרים של הנתבע ובין שמדובר בהודעות המייל של שי לנציבה - תשובתי שלילית.

לאור זאת, מסקנתי לגבי מערכת העובדות הנוכחית היא שהנתבע עבר עבירת משמעת לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת. אדגיש: מסקנה זו מתייחסת רק לשני המיילים האחרונים ששלח הנתבע ל-שי, ואשר נכללים, על-פי החלוקה שערכתי, בקבוצת המסמכים הראשונה. לדעתי, הנתבע ביצע את עבירת המשמעת לפי סעיף 3.6, אם לא ביודעין אזי לפחות ברשלנות.

ה. סיכום ומסקנות

בכתב-התביעה מייחסת התובעת לנתבע 2 עבירות משמעת: האחת, הטרדה מינית, לפי סעיף 3.7. לתקנון המשמעת; השנייה, התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת.

בהתאם לכך ערכתי את חוות-דעתי, ובחנתי את העובדות המפורטות בכתב-התביעה לאור הראיות שהוגשו לבית-הדין, ובהתייחס לטענות שהועלו על-ידי כל אחד מן הצדדים – ב"כ התובעת וב"כ הנתבע – בסיכומיהם. כך גם לגבי המסקנות הנובעות, לדעתי, מן הדיון שנערך בכל אחד מחלקי חוות-דעתי. בסיומו של כל חלק הבאתי כסיכום את מסקנתי לגבי השאלה אם הוכחו יסודותיה של עבירת המשמעת המסוימת, שאותה מייחסת התובעת לנתבע בכתב-התביעה. לפיכך, אסתפק כאן בהצגת המסקנות דלהלן:

1. לא הוכח שהתנהגות הנתבע כלפי שי בתקופה שקדמה להבשלת הקשר הזוגי ביניהם ובתקופה שבה חיו כבני זוג "לכל דבר ועניין" הייתה בגדר "הטרדה מינית" לפי סעיף 3.7. לתקנון המשמעת. לכן, יש לזכות את הנתבע מעבירת משמעת של "הטרדה מינית" לפי סעיף 3.7 לתקנון הנ"ל.

2. לא הוכח שהנתבע הפעיל אמצעי אלימות (פיזית או מילולית) כלפי שי או השתמש ברכושה בלא רשות.

לכן יש לזכות את הנתבע מעבירת משמעת של "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי" לפי סעיף 3.6. לתקנון המשמעת, בכל הקשור למערכת העובדות שבפרק ד.3. (ג) לעיל.

3. יש להרשיע את הנתבע בעבירת משמעת של "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי" לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת (בגין קיום יחסים אינטימיים עם שי בעת היותה תלמידה בחוג שבו

כיהן אותה עת כראש החוג, בלא לדווח על כך לממונים עליו, כמוסבר בפרק ד.3(ב) לעיל, וכן בגין ניסיון להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בקשר לעדותה בהליך הבירור, כמוסבר בפרק ד.3(ד) לעיל).

4. יש לדחות את בקשת ב"כ התובעת להרשיע את הנתבע בעבירת משמעת על-פי סעיף 3.8 לתקנון המשמעת, מן הטעם שעבירה זו לא יוחסה לנתבע בכתב התביעה והחשש לפגיעה בזכותו של הנתבע להליך משמעתי הוגן.

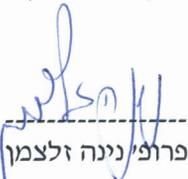
ו. פרסום פסק-הדין

על פי סעיף 18.9 לתקנון המשמעת "לפסק הדין ולגזר הדין יינתן פומבי אלא אם יחליט המותב אחרת." ואכן, ככלל יש לנהוג על פי הרישא של הסעיף, ורק במקרים חריגים, ולאחר ששוכנע כי קיימת הצדקה ממשית לכך יפעיל בית-הדין את סמכות שיקול הדעת שלו ו"יחליט אחרת" כלשון הסיפא של הסעיף.

לדעתי, במקרה דנן יש הצדקה ל"החלטה אחרת". אני ערה, כמובן, לתכליות החשובות שתושגנה בפרסום פסק-דין של בית-הדין למשמעת והבאתו לידיעת חברי הסגל האקדמי והמנהלי. עם זאת, כפי שהסברתי במסגרת חוות-דעתי בפסק-הדין, אני סבורה כי במקרה דנן השיקולים המצדיקים למנוע את פרסום פסק-הדין גוברים בחשיבותם על השגת התכליות של פומביות.

הסיפא של סעיף 18.9 קובע בלשון כללית: "אלא אם יחליט המותב אחרת". אין משמעות הדבר, לדעתי, שעל בית-הדין לבחור בין פרסום מלא של פסק-הדין לבין מניעת הפרסום, אלא לבית-הדין סמכות שיקול דעת להחליט גם על אפשרות אחרת, כדרך ביניים, מפשרת, בין שתי הקטבים.

במקרה דנן, פרסום תמצית של כל אחת מחוות-הדעת של חברי המותב, כשזו ערוכה באופן המונע זיהוי של המעורבים, כולל חיסוי שמו של הנתבע (גם לא בראשי תיבות), מהווה פתרון פשרה נכון.

פרופ' נינה זלצמן

אני מסכימה עם פרופ' זלצמן שיש לזכות את הנתבע מעבירת משמעת של "הטרדה מינית" לפי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת, ולהרשיעו בעבירת משמעת של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת, בגין ניסיון להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בקשר להליך הבירור המתנהל בעניינו (כאמור בפרק ד.3. (ד) של חוות-הדעת שלה).

עם זאת, כפי שאפרט להלן, עמדתי שונה מזו של פרופ' זלצמן בפרק ד.3. (ב) של חוות-הדעת שלה. 1. אני מסכימה עם העובדות ודרך הצגתן בפרק ד.3. (ב) בחוות הדעת של פרופ' זלצמן. אולם אני רואה לנכון לסייג את ההאשמה בגין עובדות אלו.

נספח ב של תקנון המשמעת - עדיין לא היה בתוקף בעת קיום מערכת היחסים הזוגית בין הנתבע ו- ש'. הסעיף הרלוונטי בנספח ב הנ"ל הוא בעיקר סעיף 5, המכליל למעשה את איסור קיום קשר אינטימי על כל נושאי תפקיד אקדמי באוניברסיטה עם סטודנט/ית שעתיד/ה להיות בשלב כזה או אחר במסלול האקדמי תחת מרותו/ה. למיטב הבנתי, האמור בסעיף הנ"ל של נספח ב', לא היה מוטבע כנורמה בקמפוס טרם פרסום הנספח. בעת שהנתבע נחשף לתוכן טיוטת הנספח, הוא היה כבר במערכת זוגית עם ש'. המערכת הזוגית התנהלה מחוץ לכתליי האוניברסיטה, ואין כל עדות לכך שבגין היותו ראש חוג התקיימו בפועל קשרי מרות אקדמיים עם ש' בתקופה שבה התקיימה ביניהם המערכת הזוגית.

עם זאת, אני רואה כמחדל של הנתבע, בכך שלאחר שנודע לו תוכן טיוטת התקנון, לא נקט בפעולות הראויות המצופות מאיש סגל אקדמי במעמדו, כגון דיווח לרקטור, היוועצות בגורמים המתאימים, או לחלופין התפטרות מתפקידו כראש חוג.

2. לדעתי על כן, יש להרשיע את הנתבע בעבירת משמעת של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת, בגין מחדלו, קרי: שלא דיווח על קיום מערכת היחסים האינטימיים עם ש', או לחלופין התפטר מתפקידו כראש חוג, וכן בגין ניסיון להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בקשר להליך הבירור המתנהל בעניינו.

3. אני סבורה שלאור הנסיבות המיוחדות, יש להימנע במקרה זה מפרסום כל פרט מזהה ותכנים העלולים לגרום נזק למעורבים שאין ביכולתנו לאומדו כעת. אי-לכך אני מוצאת שיש להימנע מפרסום פסק הדין המלא. עם זאת, אני מסכימה לפרסום תמצית פסק הדין הנמנעת מהכללת פרטים מזהים לגבי המעורבים.

פרופ' נעימה בראונר

כללי

1. תיק זה כורך עמו מסכת עובדתית לא פשוטה. אין מדובר בתיק "רגיל" של תלונה בדבר הטרדה מינית והתנהגות לא הולמת. לפנינו קורבן נטען של עבירות משמעותיות (להלן: "שי"), אשר אין ספק כי מסרה הודעות כוזבות כלשהן, אם באימרותיה מחוץ לביה"ד ואם בעדותה בפנינו. עתה הוטלה עלינו המלאכה להכריע בשאלה אימתי דיברה אמת. שי לא רק שלא העידה בפנינו כנגד הנתבע, כדרכו של קורבן עבירה, אלא עשתה כל מאמץ למנוע את ניהול ההליך והתגייסה להגנת הנתבע, מן השעה שנדחתה טענת "אין להשיב לאשמה" שאותה העלה הנתבע.

2. לאחר שעות רבות של שמיעת עדויות ועיון במאות עמודי פרטיכל, מצטיירת התמונה העובדתית הבאה:

בהיותו ראש חוג, הפציר הנתבע ב-ש', תלמידה בחוג, לפתח עמו יחסי זוגיות. אף כי הדבר החמיא ל-ש' היא נרתעה בתחילה מפני היענות לחיזוריו של הנתבע. הנתבע לא השלים עם הסתייגויותיה של שי והפעיל עליה לחצים פסולים על-מנת לשכנע אותה להיעתר לו.

במועד כלשהו החליט הנתבע לנתק את קשרי הזוגיות עם שי. הסיבות המדויקות לכך לא הובררו עד תום. הנתבעת חשה פגועה מניתוק הקשר והחליטה לגמול לנתבע באמצעות העלאת תלונותיה כנגד הנתבע ביחס להתנהלותו. מצאתי כי חלק מתלונות אלה שיקף את האמת, אף כי טעמיה של שי להעלאת התלונות היו טעמים זרים, שנבעו מתחושת העלבון שאותה היא חשה עקב ניתוק הקשר על ידי הנתבע.

3. בחוות-דעתי המפורטת בפסק-הדין מצאתי כי יש להרשיע את הנתבע בגין שלושה פריטים של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, ויש לזכותו מיתר האישומים. אתייחס עתה בקצרה להנמקות להחלטתי.

הפעלת לחץ פסול בתחילת הקשר עם שי

4. בעקבות ניתוח מפורט של העדויות ועל-פי ההנמקות שפורטו בחוות-דעתי בפסק-הדין המלא, מצאתי כי הנתבע הפעיל לחץ פסול על שי בשלב הפתיחה של הקשר ביניהם.

אציין כללית במסגרת תמצית זו, כי אני מוצא את הודעותיה של שי בפני הנציבה ואמרותיה בעבר בפני עדים אחרים, כאמינות בדרך כלל. אמרותיה בפני הנציבה והעדים האחרים היו עקביות ומפורטות. הן זכו בחלקן לתמיכה מסוימת בעדויות נוספות. לעומת זאת, עדותה בפני בית הדין הייתה מגמתית בעליל, תוך שאיפה בולטת לסייע לנתבע בהגנתו ו"לצבוע" בצבעים של "טעויות" או "אי-הבנות" האשמות שהטיחה בעבר. זאת, אף כי לא אחת מדובר בניגוד חזיתי וחד-משמעי בין הדברים. ניכר היטב כי חזרתה מהודעותיה נבעה מחידוש קשר הזוגיות בינה לבין הנתבע,

והאינטרס החד-משמעי שלה בזיכוי, אשר בא לידי ביטוי גם בדרישותיה בעבר להפסקת ההליכים בבית הדין. שיתוף הפעולה בין הנתבע לבין ש' בולט היטב בעובדה כי ש' סרבה בכל תוקף להעיד בבית הדין עד אשר נדחתה טענת "אין להשיב לאשמה" אשר הועלתה על ידי הנתבע. היא התגיסה למסור עדות רק לאחר דחיית בקשה זו, באופן אשר חיזק את הסיכון של הנתבע להרשעה.

5. אכן, העובדה כי עסקינן בעדה אשר בכל מקרה שיקרה (אם באימרוניה מחוץ לבית הדין ואם בעדותה בפני בית הדין) צריכה להעמיד "נורות אזהרה" בפני בית הדין ועליו לבחון את הדברים בזהירות. בהינתן גישתה המגמתית הברורה של ש' בדיונים שבפנינו, באותם מקרים שבהם היא נמנעה מלהכחיש אימרות קודמות שלה, יש לאימרות אלה מישנה-תוקף.

6. חשוב להדגיש, כי העדפתה של אמרת-חוץ של עד על פני העדות בערכאה השיפוטית אינה תופעה נדירה, במיוחד בהקשר של עבירות מן הסוג של הטרדה מינית, או עבירות הקרובות לכך. סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש] מאפשר להעדיף אמרת חוץ, כאשר ניכרות בהן אותות אמת. כך, למשל, באחד המקרים העידה קורבן העבירה בבית-המשפט, בדומה למצב בענייננו, כי אימרות-החוץ שלה כנגד הנאשם נבעו מרצונה לנקום בו על כך שעזב אותה. בית-המשפט קבע כך:

"16. כך גם אין ממש, לטעמי, בטענת המערער כי העדפת גרסתה המוקדמת של המתלוננת על ידי בית המשפט נעדרת הנמקה ותשתית ראייתית. סעיף 10א(ג) לפקודת הראיות קובע את התנאים בהם ניתן להעדיף את אמרת החוץ על פני זו שנמסרה בבית המשפט: 'בית המשפט רשאי לסמוך ממצאיו על אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה, או על חלקה, והוא רשאי להעדיף את האמרה על עדותו של העד, והכל אם ראה לעשות כן לנוכח נסיבות הענין, לרבות נסיבות מתן האמרה, הראיות שהובאו במשפט, התנהגות העד במשפט ואותות האמת שנתגלו במהלך המשפט, והטעמים יירשמו'.

אני סבור כי בענייננו התקיימו התנאים הנדרשים. כאמור, גרסתה המקורית של המתלוננת הייתה בעיקרה עקבית ומפורטת וניכרו בה אותות אמת. זאת לעומת גרסתה המאוחרת שהייתה לאקונית, לא עקבית, לא עלתה בקנה אחד עם חומר הראיות וניכר בה שאינה מהימנה. אציין, כי המתלוננת טענה שהגישה את התלונה כי נפגעה מהמערער משום שלא היה מעוניין להיות עמה בקשר ורצתה לנקום בו על כך. אולם, הדבר אינו עולה בקנה אחד עם הראיות שלא נסתרו – כי כל מפגשיהם היו אקראיים; לא היו ביניהם כל גילויי חיבה; המתלוננת עמדה מספר פעמים על סירובה לקיים עם המערער יחסי מין; לאחר מעשה האונס המתלוננת לא רצתה לדבר עם המערער; המערער שלח את חברו למתלוננת לבקש את סליחתה; המתלוננת צעקה על המערער במאפיית "טאבון" עד שהוא התרחק ממנה. כאמור, כל אלו אינם מתיישבים עם טענתה המאוחרת של המתלוננת כי היא הייתה מעוניינת בקשר עם המערער, אך הוא דחה אותה מפניו.

17. נוסף על כך, הודעותיה של המתלוננת רצופות בגילויי פחד וחשש מהמערער ומהשלכותיה של הגשת תלונה כנגדו.

(ע"א 4510/11 פלוני נ' מ"י (7/8/12)).

7. בענייננו, אימרות-החוץ של ש' היו עקביות מאוד. להפעלתו של לחץ על ש' על-ידי הנתבע, בתחילתו של הקשר, קיימת תמיכה ברורה במיילים שהוא העביר אליה. בבית הדין המשמעותי אין צורך ב"חיזוק", אולם דומה שקיים בכל מקרה חיזוק כזה. עדותה בפני בית הדין נערכה בתנאים שבהם נתון לה, כאמור לעיל, עניין ברור בזיכוי של הנתבע. כפי שחשש להפעלת לחצים שנועדו לכך שהעד יחזור בו מאימרות-חוץ עשוי להצדיק את העדפתן של אימרות אלה על פני העדות בערכאה השיפוטית, כך הדבר בצד השני של המטבע – כאשר נתון לעד עניין פוזיטיבי בזיכוי הנתבע.

8. בעדותה בפנינו ניסתה ש' "להלך בין הטיפות" כך שלא יהיה בעדותה כדי להוות הודאה בכך ששיקרה בהודעותיה בפני הנציבה, עניין חמור מאוד כשלעצמו. ההסבר המרכזי שניתן על-ידיה הוא כי בזמנו חברי סגל מסוימים "שתלו" בתודעתה תפיסה שלפיה הנתבע פגע בה שלא כדן. עדות זו "אינה מחזיקה מים". מדובר בתיאור של ארועים קונקרטיים, אשר לא היו בידיעת אותם חברי סגל, אלא היא מסרה אותם להם. לא הם "שתלו" ארועים אלה בתודעתה. בנוסף, התרשמתי כי ש' היא אשה דעתנית, השולטת היטב ברגשותיה. לא ניתן היה "לשתול במוחה" עובדות שלא היו ולא נבראו.

9. הסבר שני שנתנה ש' הוא כי היא פרשה באופן לא נכון ארועים, או העצימה אותם ותו לא. גם עדות זו אינה מבוססת, אף כי אולי ניתן לקבלה ביחס לחלק מהארועים הנדונים. בכל הנוגע ללחץ שהופעל עליה באמצעות מיילים, למשל, הרי שאלה מדברים בעד עצמם. אין מדובר בפרשנות כלשהי.

10. כאמור, אם כן, אימרות-החוץ של ש' בנדון היו עקביות מאוד ולהפעלתו של לחץ פסול כזה קיימת גם תמיכה ברורה במיילים שהנתבע העביר ל-ש'. כמו-כן, נתונה לכך גם תמיכה בחלקים מסוימים בעדותה של ש' בבית-הדין. בין היתר, הלחץ התבטא בהעברת מיילים הנוזפים ב-ש' בגין אי-היענותה לפנייתו של הנתבע, דרישות בוטות מ-ש' להיפגש עמו והטחה כי ש' "בוגדת" בנתבע מחמת כך שהיא נמצאת עם גבר אחר, כמו גם בהעברת מסרון פסול לבן-זוגה של ש' באותה עת, המתיימר להיות מסרון שנשלח על-ידי ש'.

יצוין כי איני סבור שעצם השימוש במכשיר הסלולרי של ש' מהווה התנהגות בלתי-הולמת של איש סגל, הן משום שלא הוכח כי באופן כללי ש-ש' אסרה על הנתבע עשיית שימוש במכשיר הסלולרי שלה והן משום שבכל מקרה הסגת גבול במיטלטלין של בן-זוג במסגרת פרטית אינה מצויה כשלעצמה ברמת החומרה המספקת, כמפורט בהמשך, לצורך ביסוס הרשעה בעבירה הנדונה, וזאת בהיעדר נסיבות מיוחדות. בענייננו, החומרה טמונה בהתחזות של הנתבע ל-ש' ובתוכן המסרון.

11. האם הפעלת הלחץ הפסול מבססת עבירה של הטרדה מינית? אני סבור כי התשובה לכך היא בשלילה.

העבירה של הטרדה מינית על פי החוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998, כוללת מספר חלופות. מבין אלה, עשויות להיות רלוונטיות לענייננו ארבע מהן, המופיעות בסעיף 3(א):

"(3) הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות;

(4) התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות;

(5) התייחסות מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית;

..

(6) הצעות או התייחסויות כאמור בפסקאות (3) או (4), המופנות למי מהמנויים בפסקאות המשנה (א) עד (ח), בנסיבות המפורטות בפסקאות משנה אלה, גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות או בהתייחסויות האמורות:

(ה) לתלמיד או לסטודנט, הלומד במוסד המקנה השכלה עיונית, דתית או מקצועית לבוגרים (בחוק זה – מוסד להשכלה לבוגרים), תוך ניצול יחסי מרות בלימודים;"

12. לעניין סעיף 3(א)(5) לחוק, ברור הדבר כי הוראה זו אינה חלה בענייננו. גם אם סוברים כי הפנייה שנערכה במסרון לבן-זוגה של ש' באותה עת הייתה מבזה או משפילה, הרי שפנייה זו לא נעשתה במסר מהנתבע ל-ש', אלא בתקשורת אל בן הזוג שלה. החוק דורש כי ההתייחסות הנדונה תהיה מופנית לקורבן העבירה ולא לצד השלישי.

13. לעניין תחולת סעיפים 3(א)(3), ו-3(א)(4) לחוק, הקושי המרכזי בהחלת הוראות אלה בענייננו טמון בשאלה אם עסקינן בפניות בעלות אופי מיני או פניות המתייחסות למיניותו. יצוין, כי עסקינן עתה באופי הפניות שנעשו בשלבי הפתיחה של הקשר בין הנתבע לבין ש' יש אכן ממש בטענת הנתבע כי קשה להלום, בתנאים רגילים, קיומה של עבירת הטרדה מינית בין שניים החיים יחד כבני-זוג, אולם ענייננו בדיון עתה הוא בשלב הפתיחה שטרם יצירת קשר הזוגיות.

גם אם קיימת מטבע הדברים זיקה בין הפניות של הנתבע ל-ש' לבין מינה ומיניותה של ש', שאלה היא אם למקרה כבענייננו מכון החוק למניעת הטרדה מינית. ספק אם כך הדבר. במסריו השונים, הנתבע מבטא יחס של אהבה המתייחס למכלול אישיותה של ש' הוא מבקש לפתח עמה קשרי זוגיות, כאשר המסרים מעמידים במרכז את חיי הרגש. במסרים אלה אין הנתבע מבקש להפוך את ש' לאובייקט מיני גרידא ואין מדובר בפניות שכוחן המניע הוא מיניות לשמה. כך נאמר בפסיקה לעניין מהותה של העבירה בדבר הטרדה מינית:

"הטרדה מינית היא, ביסודה, מעשה בעל אופי מיני – בין מעשה פיסי ובין התבטאות או התייחסות, המופנה לזולת בעל כורחו, או המבזה ומשפיל אותו. במוקד מעשה ההטרדה עומדת ההתייחסות לזולת כאל אובייקט מיני, וכמושא לניצול מיני לסיפוק יצרו של הפוגע. מעשה ההטרדה מסיט את היחס בין המינים מיחס רגשי הדדי שהמיניות משתלבת בו באורח הרמוני, להתייחסות חד-צדדית של אדם לזולתו שכוחה המניע הוא מיניות לשמה, וכרוכים בה על-פי רוב השפלה וביזוי. ההטרדה המינית פוגעת בכבוד האדם ומבזה את עצמיותו ופרטיותו. היא פוגעת באוטונומיה האישית שלו, במעמדו החברתי, ובזכותו לשוויון ביחס לבן המין האחר."

(עש"מ 2192/06 רחמני נ' נציבות שירות המדינה (5/4/07)).

אכן, הלחץ שהפעיל הנתבע על שי בשלבי הפתיחה של הקשר אינו תקין כלל ועיקר, וראוי לגנאי. הוא אף מהווה עבירה של התנהגות שאינה הולמת איש סגל, כמפורט בהמשך, אולם אין מדובר בעבירה של הטרדה מינית.

14. סעיף 3(א)(6) לחוק (ניצול יחסי מרות) אינו דורש הוכחה בדבר כך שהמוטרד הראה למטריד כי אינו מעוניין בפניות המטריד, אולם עדיין דרושה התייחסות שכוחה המניע הוא מיניות לשמה, במובנו של הדבר כאמור לעיל. כפי שציינתי, התנהגות הנתבע אינה נופלת תחת קטגוריה זו.

15. שאלה אחרת היא אם המעשים המתוארים לעיל מבססים עבירה משמעותית בדבר התנהגות בלתי-הולמת של איש סגל. זאת, אף אם אין המעשים מגיעים לכדי "הטרדה מינית". העבירה של התנהגות שאינה הולמת אינה מחייבת כי ההתנהגות תיערך בין כתלי האוניברסיטה דווקא. המעמד האקדמי מחייב התנהגות שאין בה כדי לפגוע בדימוי האקדמי גם מחוץ לכתלי האוניברסיטה. מובן כי יש לעצב בזהירות את גבולותיה של עבירת-סל זו, אולם בוודאי קיימים מצבים שבהם התנהגות פסולה בחיים הפרטיים עלולה להיחשב כעבירה של התנהגות בלתי הולמת. ככל שקיימת יותר זיקה בין ההתנהלות הנדונה לבין הפעילות האקדמית (דהיינו, ככל ש"מתקצר המרחק" בין התפקיד האקדמי לבין הפעילות בחיים הפרטיים), יידרשו יסודות ענייניים פחות מחמירים, של העבירה הנדונה, על מנת לבסס קיומה של התנהגות בלתי-הולמת.

16. על ראש חוג לשמש מופת להתנהלות אקדמית מכובדת ועניינית. במגעיו עם סטודנטים עליו להניח בצד את האינטרסים האישיים שלו ולהימנע מהפעלת לחצים כלשהם על סטודנט לבוא עמו בקשרים מיוחדים. אין זה מתקבל על הדעת, בשום צורה ואופן, כי ראש חוג "ירדוף" אחר סטודנטית בחוג על-מנת לשכנע אותה להפוך לבת-זוגו, ינזוף בה כאשר היא אינה נעתרת לו ויטח בה האשמות בדבר "בגידה" בו. ראש חוג הנוהג כך מפר את חובותיו האלמנטריות. סטודנט אינו חב חובת נאמנות אישית כלשהי לחבר הסגל האקדמי. חובות האמון מוטלות על חבר הסגל כלפי הסטודנטים וכלפי התפקיד שהופקד בידיו. בענייננו התקיים לחץ פסול, בתחילתו של הקשר. העבירה שעבר הנתבע בנדון היא עבירה נוספת ונפרדת לעבירה אשר עניינה עצם קיום הקשר האינטימי עם סטודנטית, כמפורט להלן. בפסק דיני בנדון לא נזקקתי להכרעה בשאלה אם

התנהלותו של הנתבע ראויה לסיווג כאלימות מילולית, אם לאו. כך או אחרת, מדובר בהתנהגות פסולה בעליל.

קיום קשר אינטימי עם ש', בהיות הנתבע ראש חוג

17. אין מחלוקת כי התקיים קשר אינטימי בין הנתבע לבין ש' בתקופה שבה הנתבע היה ראש חוג. המחלוקת היא בשאלת המשמעות המשפטית של עובדה זו.

18. עיקר טענתו של הנתבע הוא כי בזמנו לא היה קיים איסור קונקרטי על קיום יחסים אינטימיים בין מרצה או ראש חוג לבין סטודנט. תקנון המשמעת תוקן בנדון. הנתבע היה ער ליוזמה לתיקון, וראה את טיוטת התיקון לתקנון. בשלב זה הוא הודיע ל-ש' כי בדעתו להתפטר מתפקידו כראש חוג, אך ש' שכנעה אותו להימנע מכך. אין מחלוקת כי יחסי הזוגיות נמשכו למצער מספר חודשים לאחר שפורסמה טיוטת התיקון.

19. טענת הנתבע הייתה כי משבוצע תיקון תקנוני קונקרטי, המשמעות היא כי התנהלות כזו היא פסולה רק החל מאותו מועד, ואין לראות טרם התיקון התנהגות כזו כהתנהגות שאינה הולמת, על-פי "עבירת הסל" בתקנון, האוסרת על התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי. יש לדחות טענה זו. תפקידן של "הוראות סל" מעין אלה הוא "לתפוס ברשתן" התנהלויות בלתי-אתיות שאינן זוכות לעוגן חקיקתי קונקרטי. משנקבעת עבירה קונקרטית, אין להסיק מכך ש"הוראת הסל" מן הסתם לא כללה בחובה איסור על ההתנהלות הנדונה. מטרת האיסור הקונקרטי עשויה להיות הדגשת העבירה הנדונה או הבהרתה כאשר המומנט הפסול אינו בהיר דיו; החמרת ענישה; הסדרת גבולות הגזרה המדויקים של העבירה; קביעת טענות הגנה, ועוד.

20. בענייננו, לא קיים ספק (ולא היה קיים גם בעבר) בדבר הפסול האתי שבקיום יחסים אינטימיים בין ראש חוג לבין תלמידה בחוג.

הנתבע ביקש לטעון כי יש להבחין בנדון בין מרצה בקורס שבו לומדת התלמידה לבין ראש חוג. אין לקבל טענה זו. לראש חוג נתונות סמכויות לא מבוטלות – פורמליות ובלתי פורמליות, וככל שהדבר נוגע לסטודנטים, ראש חוג מהווה דמות אקדמית מרכזית בחיי החוג. לא רק התיקון לתקנון אלא גם הגיון הדברים, מחייב כי מגבלות החלות על מרצה בקורס תחולנה גם על ראש החוג. על ראש החוג לשמש דוגמא להתנהלות עניינית ותקינה.

21. הן בעבר והן כיום, האתיקה הבסיסית מחייבת כי היחסים של ראש חוג עם סטודנטים וסטודנטיות בחוג יהיו ענייניים, וחפים מכל תועלת אישית בלתי-אקדמית המופקת על ידי ראש החוג. עליו להימנע מיחסים אינטימיים עם סטודנטים בחוג. אין מניעה (ואף טוב שכך) כי ראש החוג יפתח קשר אמפתי עם סטודנטים, יעודד אותם במצוקתם ויתחשב כמיטב האפשר בצרכיהם. בין זאת לבין מעבר לחיי זוגיות עם סטודנט בקורס יש הבדל גדול. במצב מעין זה, עליו

להתפטר מיידית מתפקידו כראש החוג, או למצער ליידע את הגורמים המוסמכים באוניברסיטה על כך ולפעול לפי הנחיותיהם. להתנהלות כבענייננו נתון פוטנציאל הרסני לדימוי של האקדמיה, כגוף אשר פועל להעברת ידע ולהנחלת ערכים, ללא משוא פנים בין סטודנטים, ומתוך גישה עניינית בלבד.

בין ראש חוג לבין סטודנטים בחוג מתקיימים יחסי מרות מובהקים. גם אם אין ניצול בפועל של יחסי המרות, עצם ההימצאות בקשר אינטימי כזה נוגד (והוא נגד גם בעבר) את החובות האתיות של איש סגל אקדמי, ובוודאי של איש סגל בכיר כראש חוג.

22. כפי שפרטתי בחוות-דעתי בפסק-הדין, אין לקבל את טענת התביעה כי הנתבע הפר את הוראת סעיף 3.8 לתקנון כיוון שהיחסים האינטימיים בין הנתבע לבין ש' נמשכו גם לאחר כניסת התיקון לתקנון לתוקף. זאת, הן מחמת היעדר תשתית ראייתית הולמת לכך והן מחמת העובדה כי הטענה בנדון נמחקה בכתב התביעה המתוקן.

נכון הדבר, כטענת התובע, כי בית הדין מוסמך להרשיע בעבירה שלא נטענה, ככל שניתנה לנתבע הזדמנות הולמת להתגונן. ואמנם, התביעה הכריזה על כוונתה לטעון לכך, וזאת בסיום עדויות התביעה. אולם בענייננו מדובר במקרה שבו העבירה כבר נטענה בכתב התביעה המקורי, ונמחקה. היה בכך כדי ליצור אצל הנתבע הסתמכות סבירה על כך שסיכון ההרשעה בנדון חלף. זהו מצב שונה מאשר מקרה שבו מתגלה עבירה חדשה תוך כדי ההליך, כאשר התביעה שתקה בנדון בכתב התביעה. אינני סבור, אמנם, כי מצב-דברים זה מצמיח זכות קנויה לנתבע לחסינות מפני הרשעה על יסוד העובדות שהתגלו, אולם יש להפעיל את הסמכות בנדון בזהירות מיוחדת. מכל מקום, כאמור, טענת התביעה בנדון לא הוכחה ברמה הולמת.

הטרדת העדה

23. פריט שלישי אשר מצאתי כי יש להרשיע ביחס אליו את הנתבע הוא בגין הטרדתה של ש' במהלך תקופת הבירור אצל הנציבה לעניין תלונות בדבר הטרדה מינית (להלן "הנציבה").

24. סעיף 249 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, אוסר על הטרדת עד. הטרדת עד, על פי הפסיקה, כוללת כל התנהגות המטרידה עד ממנוחתו או מעיסוקו, לרבות פניות אליו כדי שיבחן שוב את טענותיו. ראה, למשל, ע"א 526/90 עו"ד בלזר נ' מ"י, פ"ד מה(4) 133.

חוק העונשין, כשלעצמו, אינו חל על הדין המשמעתי אלא כאשר הוראה כלשהי נקלטת בו. תקנון המשמעת אינו קובע הוראה קונקרטית בנדון. עם זאת, פשיטא כי התנהגות האסורה על-פי הוראה בעלת חומרה מעין זו בחוק העונשין מצמיחה עבירה משמעתית של התנהלות בלתי הולמת. בעניין זה גם קיימת זיקה ישירה לתפקיד באוניברסיטה, שכן עסקינן בהטרדת עד במסגרת הליך משמעתי אוניברסיטאי.

25. הפניות הבעייתיות בענייננו ל-ש', לאחר שנפתח התיק אצל הנציבה, נעשו בשתי הזדמנויות. הפנייה האחת נערכה על ידי ידיד של הנתבע מייד לאחר פגישת הבירור של הנתבע עם הנציבה. הנתבע אישר כי ביקש מידידו לבצע את הפנייה. הנתבע העיד כי לא פנה בעצמו ל-ש' באותה עת, מחמת זהירות, על-מנת שלא ייטען נגדו כי הוא ביקש להשפיע עליה.

הפנייה השנייה (ולאחריה פנייה נוספת המלינה על כך כי ש' אינה עונה לו) נערכה על ידי הנתבע עצמו. בפנייה שנייה זו קיים נסיון ברור של הנתבע להשפיע על ש' להימנע משיתוף פעולה עם בירור הטענות נגדו.

26. פניות אלה נעשו לאחר שהנציבה שוחחה עם הנתבע והציגה בפניו קיום האשמות נגדו, אף כי היא לא ציינה בפניו את שמה של ש'. קו ההגנה של הנתבע בעניין זה, בדיונים בפנינו, היה כי הוא לא ידע, בעת הפניות, כי ש' היא זו שהתלוננה נגדו. הנציבה לא מסרה לו את מיהות המתלוננת והוא לא ידע על מי מדובר. קו זה אינו מתיישב עם העובדה שהוא בחר מטעמי זהירות להפעיל את ידידו, בפנייה הראשונה. הנתבע, היה אם כן ער לקושי וניסה להסתיר כי הוא עומד מאחורי הפנייה. שימוש באדם אחר לשם פנייה לעד בהקשר להליך משפטי הוא פסול בדיוק כפנייה על ידי בעל הדבר עצמו.

זאת ועוד: בעדותו בבית הדין הודה הנתבע כי בעת העברת המייל השני הנזכר לעיל, הוא ידע על כך שהבירור אצל הנציבה נוגע לעניינה של ש', כך שקו הגנה זה נסתר בעדותו שלו, מה גם שתוכן המייל השני מעיד בבירור כי הנתבע כבר העריך כי הבירור עוסק בעניינה של ש'. בעדותו בבית הדין (הפניה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק-הדין) הנתבע נשאל אם "ברגע הזה לא חשבת שהנציבה פנתה בעניינה?". תשובתו הייתה: "ברור שכך". הוא ממשיך ואומר בעדותו שהיה ברור לו שזה יכול להיות רק עניינה של ש' ומוסיף ומציין שבין ה-30/3 לבין ה-9/4 נודע לו ממקורות שונים שהבירור אצל הנציבה מתייחס ל-ש' (הפניה מתאימה נעשתה בחוות-דעתי בפסק-הדין).

אין צורך לשם ביצוע העבירה דווקא בהטרדת הקורבן עצמו, אלא די בהטרדת אדם אשר המטריד יודע כי הוא עלול להעיד במשפט. ידיעה כזו מתקיימת כאן בעליל. אין מדובר רק ב"עצימת עיניים" שכמוה כידיעה (עניין אשר די בו כדי להרשיע בעבירה הנדונה), אלא אף בידיעה ממש.

27. כאמור, במייל הנזכר לעיל של הנתבע יש כדי לנסות ולשדל את ש' לשקול שוב את טענותיה ולהמנע משיתוף פעולה עם הליכים אשר יפגעו בנתבע. מטבע הדברים, הטרדת עדים אינה מתבצעת רק באמצעות איומים. בענייננו נעשה שימוש בכלים מתחום הרגש, ליצירת אהדה כלפי הנתבע. יש להדגיש כי אין מדובר בשלב הנדון בפניות שנערכות על-ידי אדם לבן-זוגו. בשלב האמור הנתבע ושי לא היו בני-זוג. הקשר ההדוק ביניהם נותק, ובין הנתבע אשר שהה תקופה ארוכה בחו"ל לבין ש' היו אך חילופי מסרונים ושיחות קצרות מעת לעת. לא ניתן להסביר באופן הגיוני את הבעת הרגשות החמים של הנתבע, באותה שעה שבה הובעו, כלפי מי שהוא סבור כי העלילה עליו עלילות חמורות, אלא כנסיון להיחלץ ממצוקה ולהביא לידי הפסקת ההליך. כאמור לעיל, הפסיקה בסוגיית המושג "הטרדה" נוקטת גישה מרחיבה. די בפנייה לעד שיש בה כדי לגרום

לו לאי-נוחות בנוגע להשתתפותו בהליך. די בכך שאדם מבקש מהעד לשקול שוב את טענותיו. הנתבע פנה למצפונה של ש' וניסה להשפיע על מהלכה.

אני סבור אם כן כי יש להרשיע את הנתבע בהתנהגות שאינה הולמת איש סגל גם בגין הטרדת העדה, כאמור לעיל.

28. כאמור לעיל, בצד הרשעת הנתבע בגין שלושה פריטים של התנהגות לא הולמת, יש לזכות את הנתבע מן האישום של הטרדה מינית. אין גם מקום להרשעת הנתבע בגין העבירה שלא נטענה בכתב התביעה, לפי סעיף 3.8 לתקנון. כמו-כן יש לזכות את הנתבע מן האישום בגין פריט נוסף שהתביעה טענה לו, בעניין ארוע שבו הנתבע סילק את ש' מביתו שלא מרצונה, במהלך הקשר הזוגי שבין הצדדים. מדובר בארוע שבו לא נגרמה פגיעה גופנית ל-ש', ואשר אינו מקיים את היסודות הדרושים להרשעה בגין התנהגות לא הולמת.

תיפקוד הנציבה

29. המקרה שבפנינו ממחיש היטב את החשיבות הנודעת לקיומה של הכשרה משפטית לנציבת קבילות בענייני הטרדה מינית. הנציבה פעלה בוודאי לפי מיטב שיפוטה וכשרונה, אך בוצעו טעויות מסוימות אשר פגעו בבירור הנושא, כפי שהדבר פורט בחוות-דעתי בפסק-הדין. קיימת חשיבות רבה לכך שהנציבה תהיה משפטנית, האמונה על דיני הראיות, על ביצוע חקירות משפטיות ועל החוק המהותי. היבט נוסף נוגע לעניין הזמינות. זמן רב חלף מאז הפנייה הראשונה של דקאן הפקולטה במייל לנציבה לבין הפגישה של הנציבה עם ש' וזאת עקב הימצאות הנציבה בחו"ל. ראוי לקבוע הסדרים לגבי מינוי ממלא מקום מקצועי כאשר הנציבה מצויה תקופה יחסית ארוכה מחוץ לישראל. לא ניתן לנהל נושא מעין זה באמצעות תקשורת מרחוק.

ההתנהלות השגויה של חברי סגל מעורבים

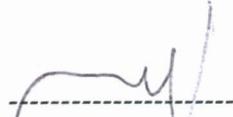
30. חברי סגל שונים בחוג היו מעורבים בתהליך "פרטי" של בירור טענותיה של ש', מן השעה שבה ש' העלתה את טענותיה כנגד הנתבע, שלא בפני הנציבה. התנהלותם של חברי סגל אלה הייתה שגויה, ומעורבותם בנושא הייתה בלתי-תקינה. מן השעה שמגיעות לחבר סגל אקדמי טענות בדבר ביצוע לכאורי של עבירה בעניין הטרדה מינית, עליו להעביר הנושא ללא דיחוי לנציבה ולנער ידיו מבדיקת הטענות. עליו להימנע מקיום מנגנון של מעין "חקירה פרטית" בנדון. סופו של תהליך מעין זה להוביל ל"זיהום ראיות" ולהזיק לבירור האמת, ולא אחת גם להזיק למתלונן עצמו. על בירור זה להתנהל על ידי גורם מקצועי מוסמך, בעל מומחיות חקירתית בתחום ויכולת לניהול תקשורת מקצועית נכונה עם המתלונן. זו בדיוק הסיבה לכך שקיימת באוניברסיטה מישרה של נציבת תלונות על הטרדה מינית. איסוף "חובבני" של ראיות רק מזיק לחקירת הארוע. אחת מחברי הסגל אף העבירה ל-ש' מסרים שהיה בהם כדי לעודד אותה להימנע

מהגשת תלונה. אין על איש סגל לבחון אם כדאי למי שטוען כי נפל קורבן לעבירה של הטרדה מינית, להגיש תלונה. עליו להודיע לו כי יש להגיש תלונה, ולדווח על כך בעצמו ללא דיחוי. מכאן ואילך על הגורמים המקצועיים לעשות את שלהם. על בירור האמת להיעשות על ידי הנציבה.

סיכום

31. אשר על-כן, בסיכומם של דברים, אני בדעה כי יש להרשיע את הנתבע בשלושה פריטים של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי: הפעלת הלחץ על ש' בתחילת הקשר לבוא עמו בקשרי זוגיות, קיום יחסים אינטימיים עם סטודנטית בחוג בהיותו ראש חוג, והטרדת עדה. בצד כך, יש לזכות את הנתבע מיתר האישומים.

32. לטעמי, רצוי היה לפעול במקרה זה בדרך הרגילה הקבועה בתקנון, ולפרסם את פסק הדין במלואו, ללא ציון שם הנתבע. פסק הדין שומר על חסיון שמה של ש' ונמנע ממסירת פרטים מזהים אחרים שלה. בדין הפלילי די בכך על מנת לאפשר פרסום של פסקי דין, גם כאשר עסקינן בעבירות מין חמורות. מול החשש הכוללני ביחס לאפשרות כי ש' תזוהה, קיים אינטרס ציבורי במסירת הנמקות מפורטות, באופן שיהיה בו כדי להבהיר לנמעני הטקסט את ההצדקות לפסק הדין ואת הלך-המחשבה של הערכאה הפוסקת. פרסום ההנמקות והבסיס הראייתי להן יש בו אפוא כדי לתרום לביסוס האמון הציבורי בנכונות ההכרעה ולקדם את המטרה של הכוונת התנהגויות. מן השעה שדעתי בנדון לא התקבלה על-ידי חברותיי הנכבדות למותב, מקובל עליי כי יש לפרסם למצער תמצית זו של פסק הדין.

פרופ' מיגל דויטש

לפיכך:

1. הוחלט פה אחד **להרשיע** את הנתבע בעבירת משמעת על-פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת: "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה." על-פי דעת הרוב (פרופ' זלצמן ופרופ' דויטש) משום שקיים יחסים אינטימיים עם ש', תלמידה בחוג, בעת שכיהן כראש החוג, מבלי לדווח על כך לממונים עליו, הן לפני פרסום הטיוטה של הוראת הנוהל החדשה והן לאחר מכן; על-פי דעת המיעוט (פרופ' בראונר) משום שלא דווח על קיום יחסים אינטימיים שלו עם ש' לאחר פרסום הטיוטה של הוראת הנוהל החדשה, ולא התפטר מתפקידו כראש חוג.

2. הוחלט פה אחד **להרשיע** את הנתבע בעבירה על-פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת: "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה.", בגין ניסיון להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בקשר להליך הבירור המתנהל בעניינו.

3. הוחלט פה אחד **לזכות** את הנתבע מעבירת משמעת על פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת: התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה.", בגין הפעלת אמצעי אלימות פיזית כלפי ש', או שימוש ברכושה בלא רשות

4. הוחלט בדעת רוב (פרופ' זלצמן ופרופ' בראונר) **לזכות** את הנתבע מעבירת משמעת על-פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת: "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה.", בגין הפעלת אמצעי אלימות מילולית כלפי ש'. על-פי דעת המיעוט (פרופ' דויטש) הוכח כי הופעל לחץ פסול על-ידי הנתבע בתחילתו של הקשר בין הנתבע לבין ש', ועל כן יש להרשיעו בגין התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, על-פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת. זאת, מבלי שהחלטה זו נדרשה לשאלה אם יש לסווג התנהגות זו כאלמות מילולית דווקא.

5. הוחלט פה אחד **לזכות** את הנתבע מעבירת משמעת על-פי סעיף 3.7 לתקנון המשמעת: "הטרדה מינית או התנכלות כהגדרתן בנוהל למניעת הטרדה מינית באוניברסיטת תל-אביב (הוראה 01-015)".

5. הוחלט פה אחד **לדחות את בקשת ב"כ התובעת** להרשיע את הנתבע בעבירת משמעת על-פי סעיף 3.8 לתקנון המשמעת: "קיום יחסים אינטימיים במסגרת יחסי מרות", אשר לא יוחסה לנתבע בכתב-התביעה המתוקן.

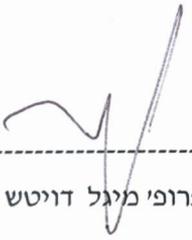
כמו כן :

1. הוחלט **ברוב דעות** (פרופ' זלצמן ופרופ' בראונר מול דעת המיעוט של פרופ' דויטש) לא לפרסם את פסק-הדין במלואו.

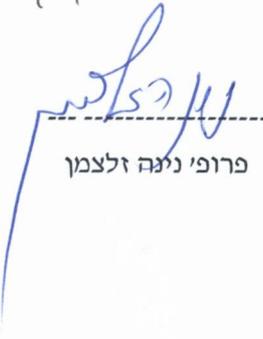
2. הוחלט פה אחד כי תפורסם תמצית של פסק-הדין בנוסח מסמך זה, ובלא ציון שם הנתבע, אשר תצורף לפסק-הדין.

עותקים של פסק-הדין המלא יימסרו לב"כ התובעת, לנתבע ולבא-כוחו. עותק נוסף יישלח לרקטור האוניברסיטה (על-פי סעיף 18.8.1 לתקנון המשמעת). המשקיף מטעם הסגל האקדמי הבכיר רשאי לעיין בפסק-הדין.

4/9/14... ניתן היום

פרופ' מיגל דויטש

פרופ' נעימה בראונר

פרופ' ניצה זלצמן

בית הדין למשמעת של חברי הסגל האקדמי

אוניברסיטת תל-אביב

חברי בית-הדין:

פרופ' נינה זלצמן, יו"ר

פרופ' מיגל דויטש, חבר

פרופ' נעימה בראונר, חברה

התובעת: אוניברסיטת תל-אביב

הנתבע: .....

תמצית גזר-הדין

פרופ' נינה זלצמן, יו"ר:

הנתבע הורשע בביצוע שתי עבירות משמעת לפי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת: "התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי ביחסיו עם מוסדות האוניברסיטה, עובדיה ותלמידיה". העבירה האחת היא בגין קיום יחסים אינטימיים עם ש', תלמידה בחוג, בעת שכיהן כראש החוג ובלא לדווח על כך לממונים עליו; העבירה השנייה היא בגין ניסיון להשפיע על ש' ולהניא אותה מלשתף פעולה עם רשויות האוניברסיטה בקשר להליך הבירור המתנהל בעניינו. בית-הדין קבע, בדעת רוב, שהנתבע ביצע כל אחת מעבירות משמעת אלה "אם לא בודיעין אזי לפחות ברשלנות (ההדגשה שלי -נ.ז.)".

ההרשעה היא מעתה הבסיס העובדתי והמשפטי לסמוך עליה את ההחלטה בעניין העונש, ובמקרה שהיו חילוקי דעות בין חברי המותב – עמדת הרוב היא זו שקובעת.

ככלל, העונש צריך שיהא הולם את חומרת העבירה שבה הורשע הנתבע. כלל זה, המעוגן בעקרונות של עשיית הצדק במשפט קבוע גם בסעיף 4.1 לתקנון המשמעת. הסעיף פותח במילים אלה: "נמצא איש הסגל האקדמי אשם בביצוע עבירת משמעת, יוטל עליו אחד או יותר מהעונשים הבאים, הכל על פי חומרת העבירה..." ובהמשך מפורטים העונשים שבית-הדין מוסמך להטיל. לבית-הדין, אם כן, סמכות שיקול דעת לקבוע מה הוא העונש ההולם את חומרת העבירה שבה הורשע הנתבע במקרה שלפניו, ובלבד שהעונש נזכר ברשימת העונשים שבסעיף 4.1 לתקנון. בית-הדין אינו מוסמך להחמיר בעונש מבין העונשים, או להאריך את תקופת חלותו של העונש מעבר לזו שקובע הסעיף. יתר על כן, שלושה מבין העונשים המפורטים בסעיף 4.1 (העברה לפנסיה מוקדמת; ביטול קביעות ופיטורים אם או בלי פיצויים) טעונים אישור של מליאת הסנאט (סעיף

4.2 לתקנון המשמעת). מן הצד האחר, יש לקרוא את האמור בסעיף 4.1 באופן שאינו מונע מבית-הדין להקל מחומרתו של עונש מן העונשים המנויים בסעיף, כגון: לקצוב תקופה קצרה מזו שקובע הסעיף, או לקבוע כי העונש "יהיה על תנאי".

בבואנו לשקול את חומרת העבירה במקרה דנן, יש לבחון, תחילה, כל אחת מעבירות המשמעת שבהן הורשע הנתבע - "התנהגות שאינה הולמת" - לאור הפגיעה שנגרמה בגינה לאוניברסיטת תל-אביב ומוסדותיה. הפגיעה במקרה דנן היא, לדעתי, בשלושה מובנים: ראשית, פגיעה במעמדה של האוניברסיטה, כמוסד אקדמי מכובד המתנהל על-פי כללי אתיקה מוגדרים, ואשר תכליתם לשמור על שמו הטוב של המוסד בציבור; שנית, פגיעה במוסדות האוניברסיטה המוסמכים מטעמה לעצב כללי התנהגות לאנשי הסגל (האקדמי והמנהלי), אשר יהיו הולמים את אופיו המיוחד של המוסד ואת מערכות היחסים שבין אנשי הסגל (האקדמי או המנהלי) לבין הסטודנטים הבאים בשעריו; שלישית, פגיעה במוסדות האוניברסיטה אשר הופקדו מטעמה לשמור על קיום כללי התנהגות אלה, הלכה למעשה. ודוק: אין נפקא מינה, בהקשר זה, אם הנתבע ביצע את עבירות המשמעת ביודעין או ברשלנות, משום שכל תשובה שתיתן על כך לא תשנה את העובדה שבעצם ביצוע העבירות נגרמה הפגיעה האמורה.

שאלה זו רלבנטית בשלב הנוכחי של ההליך, לצורך ההחלטה איזה מבין העונשים שבסעיף 4.1 הוא עונש הולם את "חומרת העבירה" שביצע הנתבע. חומרת העבירה נבחנת על-פי חומרת המעשה, אך גם לאור המצב הנפשי של מבצע המעשה בעת הביצוע. במקרה דנן קבע בית-הדין (בדעת רוב) שהנתבע ביצע כל אחת מעבירות המשמעת שבהן הורשע "אם לא ביודעין, אזי לפחות ברשלנות". על-פי פשוטו של מקרא יש לומר כי בית-הדין קבע באופן פוזיטיבי שהייתה "רשלנות", אך נמנע מלקבוע כך לגבי ה"ביודעין". לצורך הרשעת הנתבע לא הייתה לכך חשיבות, משום שלצורך ההרשעה די במצב נפשי של "רשלנות". ההוראה בסעיף 3 רישא של תקנון המשמעת קובעת "בנשימה אחת" כי "עבירת משמעת הינה כל אחת מהעבירות המפורטות להלן שבוצעה על ידי איש הסגל האקדמי בזדון, ביודעין או ברשלנות". אולם, לעובדה שבית-הדין נמנע מלפסוק באופן פוזיטיבי שהנתבע ביצע את עבירות המשמעת "ביודעין" חשיבות לצורך ההחלטה בעניין העונש. בשלב זה פועל הספק לטובת הנתבע, ועל-כן, יש להניח בשלב זה שהנתבע לא ביצע את עבירות המשמעת שבהן הורשע ביודעין אלא ברשלנות. לכך אתייחס עוד בהמשך.

בבוא בית-הדין לקצוב את העונש עליו לשקול גם שיקולים שמחוץ למסגרת המסוימת של ההרשעה, ואשר הינם רלבנטיים לצורך ההחלטה, בין ששיקולים אלה מתייחסים, במישרין או בעקיפין, להליך המשמעת שהתברר לפניו, בין שהם קשורים בהליכי החקירה והבירור שקדמו להליך המשמעת, ובין שהם נוגעים בנתבע עצמו ובנסיבות המיוחדות של המקרה או בנסיבות אישיות שלו. מטבע הדברים מסכת השיקולים, מבחינת אופייה והרכבה משתנה ממקרה אחד למשנהו.

במקרה הנוכחי ניתן למנות מספר שיקולים רלבנטיים. אפרט:

א. הליך המשמעת:

1. הליך המשמעת נמשך למעלה משנתיים. בסופו זוכה הנתבע מעבירת משמעת של הטרדה מינית (סעיף 3.7. לתקנון המשמעת) ומעבירת משמעת של התנהגות שאינה הולמת (סעיף 3.6. לתקנון) בגין אלימות פיזית או מילולית כלפי ש' ושימוש ברכושה בלא רשות. בית-הדין נימק את החלטת הזיכוי בהרחבה בפסק-הדין ואין צורך לחזור על דברים שנאמרו. למשך ההליך, מחד גיסא, ולעובדת הזיכוי מן העבירות הללו, מאידך גיסא, רלבנטיות בהקשר הדברים הנוכחי בהתייחס לצורך של הנתבע להתמודד כל העת עם האשמות קשות שהוטחו כלפיו; עם חשיפתן של מערכות היחסים שלו עם חברי סגל או אחרים, במישור המקצועי או במישור החברתי-אישי, ועם החדירה לתחום הפרטיות שלו ואורח חייו האישיים. לכך יש להוסיף את העלויות הכרוכות בניהול ההגנה וייצוג משפטי.

2. הנתבע הורשע כאמור בשתי עבירות משמעת בגין "התנהגות שאינה הולמת". אולם, כאן המקום לחזור ולציין שבית-הדין לא קבע באופן פוזיטיבי, שהנתבע ביצע את העבירות ביודעין, אלא הסתפק לגבי כל אחת מהן בקביעה "אם לא ביודעין, אזי לפחות ברשלנות." אני סבורה כי לקביעה זו רלבנטיות בהקשר הדברים הנוכחי.

3. בהקשר זה יש להתייחס באופן ספציפי להרשעת הנתבע בעבירה של "התנהגות בלתי הולמת" בגין קיום יחסים אינטימיים עם תלמידה בחוג שבו כיהן כראש החוג. העובדה שאותה עת לא הייתה הוראה מפורשת בתקנון המשמעת, האוסרת על קיום יחסים אינטימיים במסגרת יחסי מרות (כיום סעיף 3.8. לתקנון), לא עמדה לנתבע כטענת הגנה (ובכלל זה גם לפי גישת חברתי למותב, פרופ' נעימה בראונר, אשר הבחינה בין התקופה שלפני פרסום טיוטת הנוהל האוסר לבין התקופה שלאחר הפרסום). הדברים הוסברו בפירוט על-ידי כל אחד מחברי המותב במסגרת חוות דעתו בפסק-הדין, ועל-פי עמדתו שלו. מן הצד האחר, אני סבורה כי עובדה זו רלבנטית בהקשר הדברים הנוכחי. זאת, במיוחד לנוכח העובדה שהנתבע ניתק את הקשר הזוגי עם ש' במועד שבו הוספה ההוראה האמורה (סעיף 3.8.) לתקנון המשמעת, או בסמוך לו.

ב. הליכי החקירה והבירור

במסגרת הראיות שהובאו בבית-הדין נחשפו כשלים בשלב החקירה והבירור על-ידי הנציבה לענייני הטרדה מינית. חברי המותב, פרופ' מיגל דויטש התייחס לכך בחוות דעתו בפסק-הדין, ואף לא היסס לנקוט בלשון מחמירה. בהקשר הנוכחי יש להתייחס להתנהלות הליך הבירור על-ידי הנציבה בכל הקשור לנתבע.

מן הראיות עולה בבירור כי בין הפגישה הראשונה של הנתבע עם הנציבה לבין הפגישה השנייה והאחרונה חלפו כ-10 חודשים, וכי הנתבע יצא מן הפגישה הראשונה בלא מידע, במצב של "ערפול מוחלט" כדבריו, הן לגבי נושא הבירור והחקירה והן לגבי זהות המתלונן או המתלוננת. ממילא לא ניתנה לו הזדמנות להישמע בנושא החקירה, ואף לא נאמר לו שלא ליצור קשר עם ש' או עם כל אדם אחר בקשר לנושא החקירה. עד לפגישה השנייה חלפו כאמור כ-10 חודשים כשבכל אותה תקופה מתנהל הבירור אצל הנציבה "מאחורי גבו", והוא עצמו ניזון משמועות שונות בקמפוס. לפגישה השנייה עם הנציבה זומן הנתבע כ-4 שבועות לאחר שנמסר לו, לדבריו, על-ידי דיקאן

הפקולטה כי הוחלט להגיש נגדו קובלנה משמעתית. בפגישה זו הודיעה לו הנציבה שהבירור הוא בקשר לקיום יחסים אינטימיים עם ש'. ה"הזדמנות להישמע" שניתנה לו בפגישה זו הייתה מבחינה זו חסרת משמעות.

ג. נסיבות אישיות

1. במשך הליך המשמעת (למעלה משנתיים) הנתבע התנהג במכובדות ובכבוד, גם כאשר הוטחו בו האשמות קשות, בין במהלך עדותו שלו ובין במסגרת עדותם של עדי התובעת.
2. במסגרת הטיעון לעונש מטעם ההגנה הנתבע הביע חרטה על התנהגותו.
3. בית-הדין לא הטיל ספק בכנות הקשר הזוגי שנקשר בין הנתבע לבין ש'. בית-הדין אף זיכה אותו מכל אשמה בגין אלימות כלפי ש' או בגין שימוש ברכושה שלא ברשות. גם ההרשעה בגין התנהגות שאינה הולמת לא הטילה ספק בכנות הקשר הזוגי, אלא התייחסה לעצם העובדה שקיים מערכת יחסים אינטימיים עם תלמידה בחוג שבראשו עמד ולא התפטר מתפקידו או לא דיווח על כך לממונים עליו.

ד. סוג העונש

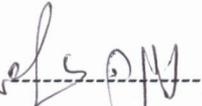
עונש שיש עמו פגיעה בפרנסתו של אדם הוא חמור ביותר, ויש לנקוט בו רק במקרים מיוחדים, ורק אם שוכנע בית-הדין כי עונש מסוג זה הוא אכן עונש הולם את ההתנהגות המסוימת של הנתבע ואשר בגינה הורשע. איני סבורה שזה המקרה.

לאור כל האמור לעיל, אני סבורה כי יש לגזור על הנתבע את העונשים דלקמן:

1. נזיפה, אשר תירשם בתיקו האישי (בהתייחס לסעיף 4.1.2 לתקנון המשמעת);
2. מניעה מלכהן במשך 5 שנים, החל מיום מתן גזר-הדין, בכל תפקיד ניהול אקדמי באוניברסיטת תל-אביב (בהתייחס לסעיף 4.1.4 לתקנון המשמעת);
3. השעיה על תנאי (ללא משכורת) מעבודתו באוניברסיטת תל-אביב לתקופה של 6 חודשים. התנאי הוא שלא יורשע בעבירת משמעת על-פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת במשך 5 שנים, החל מיום מתן גזר-הדין (בהתייחס לסעיף 4.1.4 לתקנון המשמעת).

החלטת בית-הדין שלא לפרסם את פסק-הדין במלואו, אלא רק תמצית הימנו, תחול גם על גזר-הדין. תפורסם תמצית של כל אחת מהחלטות חברי המותב, כשזו ערוכה באופן המונע זיהויו של קשר כלשהו בין ש' לבין המקרה הנדון, כולל חיסוי שמו של הנתבע (גם לא בראשי תיבות). תמצית גזר-הדין תפורסם יחד עם תמצית פסק-הדין.

ולבסוף, קראתי את חוות-הדעת של חברי למותב, פרופ' דויטש. איני סבורה שיש להיכנס לדקויות ההבחנה בין הוראות חוק העונשין בהקשרו של הליך משמעת, ובפרט לא בשלב זה של ההליך הנוכחי. מכל מקום, לא שוכנעתי שיש מקום לשנות מהחלטתי לגבי העונש, כפי שפירטתי לעיל.

פרופ' נינה זלצמן

פרופ' נעימה בראונר, חברה :

מקובלים עלי דבריה של יו"ר המותב, פרופ' נינה זלצמן, ואני מצטרפת לעמדתה לגבי העונש שיש להטיל על הנתבע. כמו כן אני מצטרפת לעמדתה כי החלטת בית-הדין שלא לפרסם את פסק-הדין במלואו, אלא רק תמצית הימנו, תחול גם על גזר-הדין.

פרופ' נעימה בראונר

פרופ' מיגל דויטש, חבר :

1. הנתבע הורשע בשני פריטים של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי: האחד – בגין ניהול יחסים אינטימיים עם סטודנטית בחוג שהוא עמד בראשו. השני – בגין כך שפנה למתלוננת – ש' – תוך כדי התנהלות ההליך בעניינו אצל הנציבה לענייני הטרדה מינית, בנסיון להניא אותה משיתוף פעולה עם הנציבה (התנהלות המהווה להשקפתי בפסק-דין מקבילה ל"הטרדת עדה" בהליך הפלילי). הנתבע זוכה מאישומים משמעותיים אחרים, ובראשם – האישום בגין הטרדה מינית.

2. בחוות דעת המיעוט שכתבתי סברתי כי יש להרשיע את הנתבע גם בגין עבירה נוספת של התנהלות שאינה הולמת, מחמת הפעלת לחץ פסול על ש' לבוא עמו בקשרי זוגיות בתחילתו של הקשר ביניהם. זאת, אף כי לחץ זה לא הגיע לכדי עבירה של הטרדה מינית. בהיות חוות דעתי בעניין זה דעת מיעוט, מובן הוא כי יש לשקול את גזירת העונש רק על-פי שתי העבירות שבהן הורשע הנתבע.

3. בכל הנוגע לעבירה המתייחסת לנסיון להניא את ש' משיתוף פעולה עם הבירור המשמעותי, הנתבע טוען כי ההרשעה, על-פי חוות דעתן של חברותיי להרכב פרופ' זלצמן ופרופ' בראונר, מהווה למעשה הרשעה בעבירה המקבילה לעבירה של הדחה בעדות, על פי סעיף 246 לחוק העונשין, ולא לעבירה של הטרדת עדה, על-פי סעיף 249 לחוק. על-כן, הנתבע סבור כי יש להחיל, בהשאלה, את ההגנה הקבועה בסעיף 248 לחוק העונשין, ולפיה כאשר המטרה של המעשה היא גילוי האמת ומניעת עדות שקר, לא נעברת עבירה של הדחה בעדות. בעניינינו, הנתבע זוכה מעבירות של הטרדה מינית ומפני הטענה בדבר התנהגות אלימה מצדו, ולכן מסתבר, לטענת הנתבע, כי הנתבע אך ביקש למנוע מתן עדות שקר.

יצוין כי העבירה על-פי סעיף 246 לחוק העונשין היא חמורה יותר מזו הקבועה בסעיף 249 לחוק (שבע שנות מאסר, לעומת שלוש שנים, בהתאמה).

4. אין לקבל טענה זו של הנתבע. אין בחוות דעתן של חברותיי הנכבדות להרכב דבר התומך בגרסת הנתבע כאילו מטרת הפנייה של הנתבע ל-ש' הייתה גילוי האמת או מניעת שקר. אילו זו הייתה דעת חברותיי, הן היו נמנעות כל-עיקר מהרשעת הנתבע בעבירה של התנהגות בלתי-הולמת בהקשר זה, תוך ביצוע השאלה מן ההגנה הקבועה בסעיף 248 לחוק. בכל מקרה, הפנייה ל-ש' נועדה למנוע הימנה שיתוף פעולה עם ההליך בכללותו, ולא רק למנוע אישום בגין הטרדה מינית או אלימות.

זאת ועוד: משמעות הטענה של הנתבע היא כי ההרשעה על-פי חוות דעת חברותיי היא בעבירה המקבילה לעבירה חמורה יותר מן העבירה שבה הנתבע הורשע לפי חוות דעתי שלי. כאמור, העבירה של הדחה בעדות היא חמורה יותר מן העבירה של הטרדת עד. קבלת עמדה זו של הנתבע רק מצדיקה אפוא את החמרת הענישה, לעומת ההרשעה בעבירה המקבילה להטרדת עד. כפי שפרטתי בפסק-דיני, העבירה של הטרדת עד מסתפקת בהתנהגות הגורמת אי-נוחות לעד העלול להעיד נגדו, בהקשר לעדותו. לא בכדי עבירה זו אדישה לשאלה מה היה המניע לפנייה, ואינה קולטת את ההגנה לפי סעיף 248 לחוק. נאסר על אדם לפנות לעד בהקשר לעדותו, יהיו המניעים לפנייה אשר יהיו (לרבות מניע להביא לחשיפת האמת). את האמת יש להוכיח בערכאה השיפוטית, על-פי הכללים הנוהגים, מבלי להשפיע באופן כלשהו על מסירת העדויות, מחוץ להליך בערכאה השיפוטית. גם על-פי חוות דעתן של חברותיי בוצעה למצער עבירה המקבילה לעבירה של הטרדת עד, ולמעשה אף למעלה מכך – עבירה המקבילה להדחה בעדות. יצוין כי על-פי סעיף 246 לחוק העונשין, די בנסיון למנוע העדה, ואין הכרח בכך שהנסיון יצליח. לפנינו אפוא הרשעה, על-פי חוות דעתן של חברותיי, בעבירה המקבילה לעבירה חמורה יותר בחוק העונשין, אשר עונש המאסר בגינה הוא שבע שנים.

5. טענה אחרת של הנתבע היא כי על-פי חוות הדעת של חברותיי בפסק-דין, אין הכרעה בשאלה אם ההרשעה בשתי העבירות נשענת על זדון או על רשלנות, ולכן יש להעדיף בשקילת הענישה את הגרסה המקילה עם הנתבע. דא עקא, לטעמי הנתבע מגלה פנים שלא כהלכה למשמעות האובייקטיבית של הדברים שנאמרו על-ידי פרופ' זלצמן. כאשר היא מסכמת את חוות דעתה בשאלה אם התבצעו עבירות, היא רק מצטטת למעשה את הנוסח של הרישא לסעיף 3 לתקנון, הקובע לגבי כלל העבירות כי הן מתקיימות כאשר היסוד הנפשי הוא זדון או רשלנות. על-פי הקשר הדברים, אין להבין מכך כי אין בפסק-דינה קביעות עובדתיות בשאלה אם בענייננו הנתבע נהג בזדון, אם לאו.

לגופן של עובדות, פרופ' זלצמן קבעה במפורש כי הנתבע התכוון במעשיו להניא את ש' מלהעיד. זהו זדון לכל דבר ועניין. גם בסוגיית קיומם של יחסים אינטימיים עם סטודנטית בחוג, מבלי להתפטר או לדווח לרשויות האוניברסיטה, לא יכול להיות ספק בדבר ידיעת הנתבע את מכלול העובדות: הוא כמובן ידע כי ש' סטודנטית, הוא ידע כי הוא ראש חוג, והוא ידע כי הוא מקיים יחסים אינטימיים עמה מבלי להתפטר או לדווח. אין לפרש אם כן את חוות דעתה של פרופ' זלצמן כאילו אין היא נוקטת עמדה בשאלה אם הנתבע היה ער להתקיימותן של עובדות אלה, הנעוצות בו עצמו.

6. ככל שטענת הנתבע היא כי הנתבע לא פעל בזדון מבחינה זו שהוא לא ידע את הוראות הדין, אני סבור כי גם בטענה זו אין ממש. אכן, אין קביעה מפורשת כלשהי בפסק הדין של חברותיי בסוגיה זו (כידוע, ככלל אי-ידיעת הדין אינה מהווה טענת הגנה מפני ביצוע עבירה). עם זאת, נראה כי הפרזומפציה בדבר ידיעת הדין מתקיימת גם לצורך שלב גזירת הדין, כל עוד לא הוכח אחרת, ובענייננו אין הוכחה פוזיטיבית בדבר אי-ידיעת הדין על-ידי הנתבע.

התשתית הראייתית בתיק אף תומכת בדיעה כי הנתבע היה ער פוזיטיבית לאיסורים שבדין. בכל הנוגע להטרדת עד (או ההדחה בעדות), הנתבע עצמו אישר כי ביקש מידידו לשלוח מייל, במקום לשלוח אותו בעצמו, מחמת החשש כי הדבר יתפרש כהתערבות בניהול ההליך. בנוסף, הנתבע הוא בעל ידע משפטי. בכל הנוגע לעבירה של ניהול יחסים אינטימיים עם ש', הנתבע העיד כי הוא שקל להתפטר מתפקידו כראש חוג, לאחר שפורסמה טיוטת התיקון לתקנון. למצער משעה זו ואילך הוא היה ער היטב לסיכון הממשי לכך כי התנהגותו בנדון אינה נתפסת כתקינה מבחינה ערכית ונורמטיבית, אף טרם כניסת התיקון של התקנון לתוקף.

7. העבירות שבהן הורשע הנתבע הן חמורות. יודגש כי העבירה בנוגע לקיום הקשר האינטימי עם ש' אינה מצטמצמת להפרת חובה "טכנית" כביכול, של אי-דיווח לרשויות האוניברסיטה בדבר קיומו של קשר אינטימי עם סטודנטית. אכן, דיווח לרשויות האוניברסיטה ופעולה בהתאם להנחיות הרשויות הייתה שוללת את ביצוע העבירה. אולם אין עסקין באי-דיווח על מעשיו הפסולים של אדם אחר (נושא שכשלעצמו אין להקל בו ראש), אלא בקיום הקשר האינטימי הפסול על ידי הנתבע עצמו, מבלי לנקוט בפעולות שעשויות היו להכשיר התנהלות זו, כגון דיווח לרשויות האוניברסיטה או התפטרות מתפקידו כראש חוג. אין עסקין בעבירה מסוג מחדל, אלא בעבירה שבמעשה פוזיטיבי של הנתבע. בנוסף, בענייננו אי-הדיווח לרשויות אינו עניין מקרי או שולי, או עניין לשכחה גרידא. עסקין בהכרעה מודעת של הנתבע להימנע מחשיפה של קשר שהתקיים באופן בלתי-תקיין. ש' לא רצתה כי הקשר הזה יודע צדדים שלישיים, והנתבע מצא עצמו במצב שלא איפשר לו לנסות ולהכשיר את התנהלותו בדרך זו. הוא בחר שלא להתפטר ובכך בחר לבצע עבירה.

8. הנתבע היה צד אקטיבי מאוד בניהול הקשר האינטימי הנדון. בפסק-דיני סברתי כי הוא עבר עבירה נוספת של התנהלות בלתי הולמת, בהפעילו לחץ פסול על ש'. זאת, מעבר לעבירה של עצם קיום הקשר האינטימי עם סטודנטית. חברותיי להרכב לא קיבלו עמדה זו, ולכן יש לצאת עתה מתוך הנחה כי התנהלות הנתבע בנדון לא הייתה אסורה כשלעצמה, והעבירה שנעברה הייתה רק קיום הקשר האינטימי עם ש'. יחד עם זאת, כעניין של עובדה, אין חולק על כך כי הנתבע העביר מיילים, אשר הומצאו לביה"ד, ובהם הוא מפציר ב-ש' לבוא עמו בקשרי זוגיות, לרבות הטחה כי היא "בוגדת" בו מחמת הימצאותה עם גבר אחר. מדובר אם-כן בהתנהלות אקטיבית מאוד. אף כי התנהלות אקטיבית זו לא היוותה עבירה נפרדת כשלעצמה, לפי דעת הרוב, אין בכך כדי "למחוק" את העובדה כי בוצעו פניות כפי שהן משתקפות במיילים הנדונים. להיבט עובדתי זה נודעת משמעות בכל הנוגע לחומרת העבירה שנעברה בדבר קיום קשר אינטימי עם סטודנטית.

יכול שיהיה הבדל מסוים מבחינת חומרת העבירה, בין היענות לפניות של סטודנטית לבין ייזום יצירת הקשר, תוך חתירה לכך. כפי שציינתי בפסק-דיני, אין זה מתקבל על הדעת כי ראש חוג, האמור לשמש דוגמא, "ירדוף" אחר סטודנטית בחוג בתביעה כלפיה ליצור עמו קשר אינטימי. מעשיו של הנתבע פוגעים פגיעה חריפה באמון הציבור במוסד האקדמי ובהגשמת תכליותיו לשמש כבמה להפצת ידע, תוך התנהלות עניינית כלפי הסטודנטים וכיבוד הדין.

שיבוש ההליך המשמעותי, לאחר קיום הקשר האינטימי האסור עם ש', הוסיף חטא על פשע והוא בגדר מעשה שלא ייעשה. גם אליבא דפרשנות שלפיה דיני שיבוש ההליכים בחוק העונשין אינם חלים כשלעצמם על שיבוש הליך משמעותי, הרי שמדובר, בזירה המשמעותית, בהתנהגות בלתי הולמת המקבילה לעבירה שעונש המאסר המוטל בגינה הוא שבע שנים (אם מדובר בהדחת עד) או שלוש שנים (אם מדובר בהטרדת עד). עסקינן בעבירות חמורות.

9. בגזירת העונש בענייננו אין מקום לאמץ את העונשים המצויים בשני קצוות הספקטרום על-פי התקנון. עונש של התראה או נזיפה נועד למקרים קלים. בענייננו מדובר בעבירות הנושאות חומרה של ממש. בעונשים של התראה ונזיפה אין כל מימד של הרתעה ביחס לעבירות מעין אלה. מצד שני, עונש של פיטורים או עונש של הוצאה לפנסיה מוקדמת, כפי שמבקשת התביעה, הוא בלתי-מידתי בכיוון ההפוך. פנסיה מוקדמת בענייננו, משמעותה סיום העבודה של הנתבע באוניברסיטה כ-10 שנים או יותר בטרם עת. המשמעות המעשית היא פיטורים. מבלי לקבוע מסמרות בנדון, היה מקום לשקול זאת אילו הנתבע הורשע בעבירה של הטרדה מינית. הזיכוי מעבירה חמורה זו, שהנתבע נאלץ להתמודד עם האישום ביחס לביצועה תקופה לא מבוטלת, מצדיק הקלה מסוימת עמו בגזירת העונש. אין למחוק במחי יד אחת קריירה אקדמית ארוכה, בנסיבות אלה. לצד הצורך בהרתעה, אין להתעלם מתרומתו של הנתבע לאוניברסיטה בפעילותו האקדמית, ומכך שאין מדובר במקרה של קשר שבו ש' הפכה לאובייקט לניצול מיני על ידי הנתבע, אלא בקשר הנשען על מכלול של זיקות רגשיות, אינטלקטואליות וחברתיות. לאחר שלב הפתיחה הבעייתית של הקשר נוצרו בין הצדדים יחסי זוגיות לכל דבר ועניין, כאשר ש' עשתה כל מאמץ למנוע את התקיימות הדיון המשמעותי והעידה לטובתו של הנתבע.

10. לטעמי, הענישה המידתית ההולמת בנסיבות הכוללות של המקרה היא הרחקת הנתבע מתפקיד של ניהול אקדמי (כגון ראש חוג, דקאן, ראש ביי"ס וכיו"ב) למשך תקופה ממושכת. אין מניעה תקנונית להרחקה גם מתפקידים עתידיים, להבדיל מהרחקה מתפקיד שבו משרת בהווה נתבע שהורשע. הנתבע הורשע בין היתר מחמת התנהלותו כראש חוג, ויש ליתן לכך ביטוי בענישה. כמו-כן, ראוי כי הנתבע יושעה מן העבודה, ללא שכר, לתקופה משמעותית. התקנון מאפשר השעיה לתקופה של עד ששה חודשים בלבד, ויש להשעות את הנתבע לתקופה המירבית שבתקנון. אציין, בהערת אגב, כי ראוי לשקול תיקון התקנון באופן שתקרת ההשעיה תהיה ממושכת יותר. במצב הקיים מתאפשרת לביה"ד רק בחירה בין השעיה לששה חודשים לבין פיטורים או הוצאה לפנסיה מוקדמת. צמצום זה של ספקטרום הענישה אינו מקל על עשיית הצדק. בענייננו היה מקום להשעיה משמעותית יותר מאשר ששה חודשים. יש לזכור, שוב, כי בנוסף לעבירה של קיום קשר אינטימי עם סטודנטית על-ידי ראש חוג, עסקינן גם בעבירה חמורה של שיבוש הליך הבירור

המשמעת. אולם משעומדת בפני ביה"ד, על-פי התקנון, רק האפשרות לבחור בין השעיה למשך ששה חודשים לבין פיטורים או הוצאה לפנסיה, אין מנוס אלא לבחור בעונש ההשעיה הקבוע בתקנון, בנוסף להרחקה מכהונה בתפקיד ניהולי אקדמי.

11. לאחר כתיבת חוות דעתי עיינתי בחוות דעתה של חברתי יו"ר המותב, פרופ' זלצמן. בכל הכבוד הראוי, אין זה מובן כלל כיצד ניתן לקבוע כי פסק הדין אינו נוקט עמדה בשאלה אם העבירות בוצעו בזדון או ברשלנות. בצד העובדתי נקבע במפורש בפסק-דינה של יו"ר המותב כי הנתבע התכוון להניא את ש' מהעדה. לעניין העבירה השנייה, נעלה מספק כי הנתבע ידע כי הוא עצמו ראש חוג וכי הוא מקיים קשרי זוגיות עם סטודנטית בחוג. גם באשר לידיעת הדין, הנתבע היה ער היטב לדין, מה גם שחלה הפרזומפציה בדבר ידיעת הדין, הכל כמפורט לעיל.

12. חברתי יו"ר המותב גם סבורה כי יש לזקוף לזכות הנתבע את העובדה כי נציבת הקבילות בעניין הטרדות מיניות נמנעה מלגלות לו את העובדה כי החקירה מתנהלת בעניינה של ש', כך שהנתבע נאלץ לנסות ולשער מי היא המתלוננת נגדו. הנציבה ביצעה אכן טעויות שונות, כפי שציינתי בפסק-דיני. טעויות אלה לא פגעו בנתבע. ככל שמדובר בכך שלא נמסר לנתבע מידע בשלב החקירה, לא ברור לי על מה נסמכת הסברה כי יש לגלות לנתבע חומר חקירתי, טרם הגשת כתב התביעה. כל חקירה, מטבעה, מבקשת להמנע מהעברת מידע לנאשם טרם השלמת החקירה, על-מנת למנוע שיבוש של תהליך החקירה. יתכן כי היה מקום לעמת את הנתבע מול העובדות שנאספו ולקבל את תגובתו, לקראת תום החקירה וטרם החלטה על הגשת קובלנה, אולם בפועל, כפי שהנתבע עצמו הודה, הוא ידע, בשלב שבו העביר את המייל המנסה להניא את ש' מהעדה, כי החקירה מתנהלת בעניינה של ש', כך שאי-מסירת המידע על ידי הנציבה לא גרע מכך שהנתבע ידע את מהות החקירה המתנהלת נגדו.

13. אם דעתי תישמע, אפוא, הנתבע יושעה ללא שכר לתקופה של ששה חודשים, ויימנע ממנו לשרת בתפקיד ניהול אקדמי באוניברסיטה למשך חמש שנים מהיום. בעונשים אלה גלומה מאליהם גם נזיפה בנתבע, וזו נבלעת בהם. נזיפה היא הבעת גנאי מוסרי. כאשר הגנאי מתבטא בעונשים אופרטיביים מעבר להבעת הגנאי, אין הצדקה לציין זאת במיוחד. מכל מקום, כיוון שחברותיי סבורות כי הדבר דרוש, אין לי התנגדות להצטרף לכך.

ראוי כי גזר הדין יפורסם יחד עם פסק-הדין, ללא ציון שם הנתבע. לטעמי, אין מניעה לפרסום גזר הדין המלא. בוודאי יש לפרסם למצער תמצית של גזר הדין.

פרופ' מיגל דויטש

לפיכך :

א. הוחלט **פה אחד** להטיל על הנתבע את העונשים דלקמן :

1. נזיפה, אשר תירשם בתיקו האישי (בהתייחס לסעיף 4.1.2 לתקנון המשמעת) ;
2. מניעה מלכהן במשך 5 שנים, החל מיום מתן גזר-הדין, בכל תפקיד ניהול אקדמי באוניברסיטת תל-אביב (בהתייחס לסעיף 4.1.4 לתקנון המשמעת) ;

ב. הוחלט **ברוב דעות** (פרופ' זלצמן ופרופ' בראונר) לגזור על הנתבע את העונש שלהלן :

השעיה על תנאי (ללא משכורת) מעבודתו באוניברסיטת תל-אביב לתקופה של 6 חודשים. התנאי הוא שלא יורשע בעבירת משמעת על-פי סעיף 3.6 לתקנון המשמעת במשך 5 שנים, החל מיום מתן גזר-הדין (בהתייחס לסעיף 4.1.4 לתקנון המשמעת). דעת **המיעוט** (פרופ' דויטש) היא כי יש להטיל על הנתבע עונש של השעיה בפועל (ללא משכורת) לתקופה של 6 חודשים.

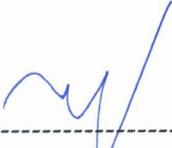
כמו כן :

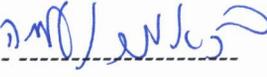
1. הוחלט **ברוב דעות** (פרופ' זלצמן ופרופ' בראונר מול דעת המיעוט של פרופ' דויטש) לא לפרסם את גזר-הדין במלואו.

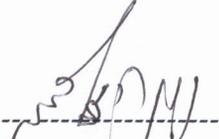
2. הוחלט **פה אחד** כי תפורסם תמצית של גזר-הדין בנוסח זה, ובלא ציון שם הנתבע. תמצית גזר-הדין תפורסם יחד עם תמצית פסק-הדין.

עותקים של גזר-הדין המלא ושל התמצית יימסרו לבי"כ התובעת, לנתבע ולבי"כ הנתבע. עותק נוסף יישלח לרקטור האוניברסיטה (על-פי סעיף 18.8.1 לתקנון המשמעת). המשקיף מטעם הסגל האקדמי הבכיר רשאי לעיין בגזר-הדין ובתמצית.

ניתן היום 20.11.2014

פרופ' מיגל דויטש

פרופ' נעימה בראונר

פרופ' נצה זלצמן